

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Breviario Concionatorio, Strenæ, Fidelis Prophetissa Concionibus de B. M. Virgine serviens, Conciones Occurrentes & Funebres

Tylkowski, Wojciech

Oliva, 1686

Pars Secunda. Strenæ Particulares.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51821)

hil horum hic intueor: *Transferunt illa omnia tanquam umbra, & tanquam nuncius præcurrens, & tanquam navis que transit fluctuantem aquam, cujus cum præterierit, non est invenire vestigium.*

Hanc dico tam salutarem doctrinam possitis haurire in schola illa sepulchri si frequenter illam adiretis, ac dociles & attentos discipulos ibidem vos præberetis. Sed proh dolor, pauci hanc scholam adeunt, aut si adeunt, parum in ea proficiunt. Equidem crediderim esse fanaticum aliquem cacodæmonem qui ab hac nos tam utili schola arceat, qui hujus rei de qua agimus, meditationem, contemplationem, & Philosophiam, nobis avertat, vel excutiat. Quis foret enim alioqui possibile ut hujus rei tam citò eventuræ, tam alta nos oblivio caperet?

Omnes viam mortis ingredi necesse est, testatur hæc natura, docet experientia, clamat Scriptura, *statutum est omnibus hominibus semel mori.* Non licet hic nobis uti vocabulo, *fortè*, sicut faciebat Eva cum diceret, *ne fortè moriamur.* Sed vocabulo, *certò*, & *infallibiliter.* In omnibus sermonibus vocabulum *fortè* locum habet, hic verò minimè, &c. Sit ergò cuilibet quilibet annus suspectus, sit & quilibet mensis, quælibet dies, quælibet hora, &c. Et cogitemus singula horum dum currunt, nobis esse postrema juxta illud Eccl. 38. *Mihi heri, tibi hodie.* Si sic fecerimus, futurum est ut maturante morte non timeamus, sed cum fiducia dicamus, *Mori non timeo in Christo.*

PARS SECUNDA.

Strenæ Particulares.

STRENA I.

De his quæ fuerunt circa Nativitatem Christi,

Seprem sunt in Ecclesia Status seu conditiones hominum, 1. Magistratus Ecclesiasticus. 2. Magistratus civilis. 3. Status

H 2

Vir-

virginalis. 4 Status vidualis. 5. Status conjugalis. 6. Adolescentes. Pueri. 7, Famuli, singulis istis afferemus Strenas ex Natalitiis Christi.

Incipiamus à Statu *Ecclesiastico* seu Sacerdotali. Huic in Strenam dono *Stellam* illam admirabilem, quæ Orientales Magos fulgore suo, & conspicuâ claritate præcessit, & in domum Bethleemicam, ubi Christus adhuc infans erat, adduxit. Et quidem convenienter hæc illis offertur stella, quia sicut illa stella fulgidâ quâdam claritate illos antecedebat donec venirent in locum ubi erat Puer, ita Ecclesiasticorum & Sacerdotum est, lucidis bonorum operum exemplis antecedere laicos & sæculares dicente Christo D. Matth. 5. *Vos estis lux mundi. Et, Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona;* iuxta id quod & Magi dicebant. *Vidimus Stellam ejus.* Hi enim potissimum sunt qui in medio nationis pravæ atque perversæ lucere debent sicut luminaria in mundo. Hi sunt, qui videre & cavere debent, ne lumen quod in iis est, tenebræ fiant. Ne cum aliorum debeant esse duces, ipsi etiam in tenebris ambulent. Et sic tam ipsi, quàm alii, quorum duces sunt, turpiter corruant. *Si enim cæcus, Matth. 15. cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Hæc stella oriens fuit. Imitentur Sacerdotes eum de quo scriptum est Zach. 6. *Ecce vir, Oriens nomen ejus.* Pf. III. *Exortum est in tenebris lumen rectis.* Et. *Visitavit nos Oriens ex alto.* Sint Ecclesiastici fideles aliorum duces, ducant statum sæcularem per hujus mundi tenebras ad cognitionem veræ lucis, quæ est Christus D. qui de seipso dicit Joann. 8. *Ego sum lux mundi.* De quo & Joannes Joann. 3. *Lux venit in mundum, & dilexerunt magis tenebras quàm lucem.* Ducant errabundos per viam veritatis & mandatorum DEI. Ducant populos in Jerusalem, quæ est domus pacis; in Bethleem, quæ est domus panis. Id est, monstrent sæcularibus viam, quæ tendit ad

coele-

coelestem patriam, ubi est sempiterna pax, Isai. 32. Ubi fedetur in pulchritudine pacis & requie opulenta: ubi Angelorum panis comeditur, de quo scriptum est Luc. 14. *Beatus qui manducabit panem in regno DEI.* Hoc totum Sacerdotes exactè fecerint, si aliis præluxerint verbo doctrinæ, & exemplo vitæ iuxta salutarem Apostoli monitionem, sic adhortantis suum discipulum. Tit. 2. *In omnibus prabe temetipsum exemplum bonorum operum in doctrina & integritate.* Et licet hæc stella ad modicum tempus lumen suum Magorum obtutibus subtraxerit, dum scilicet cum Herode in Jerusalem agerent, tamen egressis ab Herode mox iterum apparuit, neq; eos deseruit, donec ad optatum pervenirent locum. Ad eundem modum si contingat Ecclesiasticos dum tractant cum Herode amisso lumine bonorum operum tenebris peccatorum obocæcari, dum sæcularibus implicantur negotiis, dum in aulis Principū versantur. *De humano namq; pulvere necesse est etiam Religiosorum corda sordescere,* ait D. Leo. Si, inquam, id eveniat, ut ad tempus aliquod lumen exemplaris vitæ abscondant, conentur mox iterum illud omnibus conspicuum reddere, tantòque vivant sanctiùs, quantò majora de se pravitate exempla dederunt. Meminisse namque debent aureorum illorum verborum D. Greg. hom. 17. *Nullum, puto Fratres charissimi, ab alio majus præiudicium quam à Sacerdotibus DEUS tolerat, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se pravitate exempla cernit.* Quando ipsi peccamus, qui peccata compescere debuimus, Nulla animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie ludia vacamus, terrena concupiscimus, humanam gloriam intentam mente captamus. Et quia eo ipso quo ceteris prælati sumus, ad agenda qualibet majorem licentiam habemus, susceptæ benedictionis ministerium vertimus ad ambitionis argumentum DEI, causas relinquimus, ad terrena negotia vacamus: locum sanctitatis accipimus, & terrenis actibus implicamur. Videant igitur Sacerdotes, ne

res, ne de istorum sint numero. Porro quia inter Ecclesiasticos præcipui sunt Episcopi, Prælati, & Pastores, qui ex eo quod benè præfunt. 1. Tim. 5. *Duplici honore sunt digni*, ideò etiam peculiarem illis Strenam offeram, quamvis & præcedens illis potissimum conveniat. Do itaque & his loco Strenæ Pastores illos, qui in nocte Nativitatis vigilabant Luc. 2. & excubabant super gregem suum contra incursum luporum aliarumvè ferarum. Est enim Pastorum & Prælatorum vigilare, pro subditorum salute, eosque defendere contra rabidos luporum, id est hæreticorum morsus Act. 20. *Attendite ait Apostolus vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam DEI, quam acquisivit sanguine suo. Ego scio quoniam post discessionem meam venient lupi rapaces.* &c. Hinc vocantur in divinis literis speculatores, quia scilicet undique prospicere debent, attendereque diligenter, ne grex animarum ab hoste invadatur. Gregor. *Quis enim populi speculator ponitur, debet in alto stare per vitam, ut prodesse possit per providentiam seu vigilantiam.* Utinam igitur Prælati & Pastores imitentur vigilantiam ac sollicitudinem Patriarchæ Jacob in custodiendis ovibus Laban, cui sic locutus Gen. 31. *Viginti annis fui tecum, oves tue & capra steriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi, nec captum à bestia ostendi tibi, ego damnum omne reddebam, die noctuq. estu urgebar ac gelu, fugiebatq. somnus ab oculis meis.* Si enim tantam diligentiam adhibuit Jacob pro custodiendis sibi ovibus concreditis irrationalibus, quantam adhibere oportet Prælatos & Pastores in custodiendis ovibus rationalibus, animabus, inquam, Christi sanguine redemptis. Sanè eorum somnus nimis periculosus est, nimisque perniciosus, quandoquidem illis dormientibus navicula Petri, id est, Ecclesia multum periclitetur, iis dormientibus veniat inimicus homo Matth. 13. & superfeminet zizania in medio tritici. Quid causæ putatis cur Christus D. vo-

luerit

luerit naviculam illam Matth. 8. in quam ascenderat, operiri fluctibus, & propemodum submergi se dormiente, nisi quòd in se, suoque exemplo docere nos voluerit, quantum Ecclesiae DEI immineat periculum, quanto exposita sit discrimini dormientibus in ea naucleris seu Pastoribus & Rectoribus negligentiae & torporis somno oppressis? Quid rursum causae existimabimus, quòd idem Christus dormientibus in horto tribus discipulis suis, Petro, Jacobo & Joanne, quorum omnium erant oculi gravati, potissimum tamen se ad Petrum converterit, eumque praeter ceteris increpauerit? Marcus enim cap. 14. dicit Christum inuenisse eos dormientes, & dixisse Petro *Simon dormis, non potuisti unam horam vigilare.* Nisi quia, ut sapienter Doctores notant, Petrus à Christo constitutus est supremus in Ecclesia Pastor, cuius proinde praeter reliquis erat vigilare, & gregi sibi commisso attendere? Quid denique causae censerebimus, quòd Dominus Jeremiae Prophetæ cap. 1. quem populo suo praefecerat, statim ostenderit virgam vigilantem, seu ut alii legunt, amygdalinam; nisi quia hanc visione voluit ostendere Praefectorum & Pastorum Ecclesiae esse vigilare, & excubare, ovesque Dominicas custodire, juxta illud Isai. 62. *Super muros tuos Jerusalem constitui custodes, tota die ac nocte non tacebunt.* Nec refert quòd loco *virgam vigilantem*, alii legunt, *amygdalinam* etenim & amygdalina virga hanc virtute praedita à quibusdam dicitur, ut si dormientis capiti, vel cervicali supponatur, evigilare tempestivius faciat. Audi quomodo Sapiens Prov 6. Praefectos & Pastores ad vigilandum hortetur. *Fili si sponderis pro amico tuo &c.* Fac igitur ne dormitent palpebrae tuae. In qua verba pulchrè more suo S. Greg. part. 3. pastoral. *Quisquis ad vivendum aliis in exemplum proponitur, ut sunt propositi Pastores & Ecclesiarum Praefecti, non solum ipse ut vigilet, sed etiam ut amicum suscitet admonetur.* *Somnum enim*

enim

enim oculis dare, est intentione cessante subditorum curam omninò negligere: palpebra verò dormitant, cum cogitationes nostrae, ea quae in subditis arguenda cognoscunt, pigredine opprimente dissimulant. Plenè autem dormire, est commissorum aetia nec scire nec corrigere. Non autem dormire, sed dormire, est, quae reprehendenda sunt quidem cognoscere, sed tamen propter mentis tadium ea increpationibus non emendant. Admonendi sunt itaq; qui prasunt, ut per circumspeditionem oculos pervigiles intus, & in circuitu habeant. Nec verò mysterio carere videtur, quòd veteres nostri Praedecessores, gallum gallinaceum in editiore sacrarum aedium loco constitui voluerunt. Hoc enim signo Pastorum circa Ecclesiam vigilantiam representare voluerunt. Quoties igitur illi templorum limina adeunt, tantisper subsistant, oculos sursum erigant, considerentque avem illam fastigio impositam, Pastores omnes ad vigilantiam excitare, ac quodammodo commonefacere, ut omnem torporem, negligentiam, ac oscitantiam excutiant, meminerint, turpe esse Duci totam somno traducere noctem, cui populi commissi & tanta negotia cura, ut quondam apud Homerum, Agamemnon Græcorum Dux graviter reprehensus legitur.

Sequuntur Praefecti, ac Judices *seculares*, quibus in Strenam dono tres Magos offerentes munera. Discant illi horum exemplo non accipere, sed potiùs offerre munera, ac bene meritis dare praemia; sicut enim justitia postulat, ut malos ac perniciosos afficiant poenâ, ita eadem exigit, ut bonos ac de Repub. bene meritos afficiant honore, praemio, ac munere. Quare non immeritò olim Judices solebant pingi caeci, ac sine manibus, ut significaretur, non debere, nec posse eos habere manus ad accipienda munera, sed ne quidem oculos ad ea conspicienda: munera namque amicitiam conciliant & Judicem emunt. Exiit verò personam Judicis, quisquis amici, vel fer-

viem.

vi empti induit. Æquitas sinistram & dextram amoris necat. Talis enim debet esse juris Minister & Judex, ut nullius authoritate Personæ citubet aut vacillet, apud eum libra justitiæ quod ad eò verum est, ut Exod. 23. Dominus noluerit Judicem misereri pauperis, scilicet, in derogationem justitiæ, aut detrimentum partis adversæ. Sanè qui apud Gentes Sapientum nomine gloriabantur, Philosophiam suis fictis historiis te-gendo, Posteritati tradiderunt. Ovid. Metam. 2. Regem quen-dam vellus aureum habuisse, quod Draconi cuidam multo-rum oculorum servandum præbuit, ne ab aliquo surriperetur; at Jason pulveribus à Medea assumptis draconem sopivit & ob-cæcavit, atque ita vellus illud aureum summi valoris ac precii surripuit. Per hunc draconem multorum oculorum figura-ri potest Senatus ac congregatio doctorum virorum, quibus Rex vellus aureum, scilicet regni justitiam administrandam & conservandam committit. Sed quemadmodum non pro-fuit illi Regi, vellus illud pervigili draconi servandum commi-fisse, cum omnes illius oculi pulveribus erant obcæcati, ita neque Regi vel Principi justitiam custodiendam & exercen-dam Senatoribus justitiæ custodibus tradere, si eorum oculi mu-neribus sopiantur. Pulveres enim Jasonis magno incantamen-ti artificio confecti, quid aliud fuerunt quàm largitiones, & munera, quibus licem intendentes Judicem veluti phyltris de-mentant, & incantationibus ligant. Sic munera Judicum ocu-los excæcant, sicque surripitur justitia, & veritas auro vendi-tur. Hanc ob causam distinctè prohibet DEUS in Exodo, ne Ju-dices accipiant munera quæ excæcant etiam prudentes. De ejusmodi corruptis & obcæcatis Judicibus conqueritur DEUS Isai. 1. *Principes tui infideles, socii furum &c.* Et cap. 5. *Ne qui jus-tificatis impium pro muneribus, & justitiam justii aufertis ab eo.* O quam longè alius erat Judex Samuel 1. Reg. 12, qui ultimis suæ

vitæ diebus convocato omni populo confidenter & intrepide sic dixit. *Loquimini de me coram Domino & Christo ejus, utrum bovem cujuscunq; tulerim, aut asinum, &c.* Et dixerunt, *Non.* Cujusmodi etiam erat D. Paulus sic disertè professus Act. 20. se nullius aurum aut argentum concupivisse, memor verbi Domini, quoniam ipse dixit. *Beatius est magis dare quam accipere.* Talis & Moyles qui de se testatur num. 6. *Tuscis, quòd nec asellum quidem acceperim ab eis &c.* Hanc igitur ob causam Præfectis & Judicibus sæcularibus, tres Magos offerentes, non accipientes munera Strenæ loco obtuli. Est nihilominus & alia causa. Nam hi Magi nihil veriti auctoritatem & potestatem Herodis liberè & intrepidè interrogant de vero Messia, & nato Rege Judæorum Jerosolymam ingressi, *Ubi est qui natus est Rex Judæorum?* Ita Judex non debet respicere personam & vultum Potentis, aut Principis, quò minus de veritate sententiam ferat. Debet sese malignis intrepidè opponere pro servanda & tuenda justitia ac publico bono. Eccl. 7. *monet Scriptura. Noli querere fieri Judex nisi valeas virtute irrumperere iniquos.* Rursum. Sicut Magi non leviter asserunt Regem Judæorum, sed nativitatem ejus confirmant testimonio & indicio stellæ Orientalis, *vidimus, inquit, Stellam ejus in Orientem;* ita Judex non leviter sententiam ferat, sed videre diligenter debet, an sententia quam fert sic fundata in jure, & possit probari legum testimoniis &c. Nam aliàs frequenter non justum sed iniquum judicium judicaret. Denique hi magi licet essent viri famosi, potentes, & magni, tamen humiliter sese prostraverunt coram nato Puerò, *proci dentes enim adoraverunt eum.* Ita Judex & Præfectus sæcularis colere debet humilitatem monente Scriptura Eccl. 4. *Quantò magnus es, humilia te infra omnes &c.* Denique Magi per aliam viam regressi sunt in regionem suam: Ita Judex relicta viâ iniquitatis & injustitiæ, de qua scriptum est Pl. 110. *Viam iniquitatis remove à me, capessere debet viam æquitatis & justitiæ, de qua*

de qua Prov. 4. *Viam sapientia monstrabo tibi, ducam te per semitas equitatis, quas cum ingressus fueris &c. non habebis offendiculum.* Quam viam si ingrediantur pervenient in regionem suam Patriam nimirum cœlestem, quia testatur Propheta Pl. 14. *Eum in tabernaculo Domini habitaturum, & in monte sancto eius requieturum qui ingreditur sine macula, & operatur justitiam.*

Tertio loco se offerunt *Virgines*, quibus pro Strena dono cultrū quo circumcisus Christus D. cum enim Virgines se immaculatas corpore & spiritu servare debeant, & nihilominus pro fragilitate humanæ carnis sæpè numero in illis exurgant mali appetitus, carnales cupiditates, nociva desideria, illicitiq; motus & passionēs: debet hæc refecare, & rescindere. Debent circūcindere carnales voluptates. Debent Coloss. 6. *mortificare membra sua quæ sunt super terram, ut non regnet peccatum in mortali eorum corpore,* debent castigare corpus suum, & in servitatem redigere, 1. Cor. 9. *ut non reprobentur à Domino cupiditatibus victæ, pravisque inclinationibus, & oblectationibus succumbentes.* Quemadmodū autem carnalis circumcisio fiebat cultro non ferreo, sed lapideo sive acuta petra, ita & virgines in hac spirituali circumcisione utentur operā & subsidio petræ, quæ verò est Petra nisi Christus D. de quo Paul. 1. Cor. 10. *Petra autem erat Christus.* Per hoc ergo significatur, Virgines in illa sua circumcisione, implorare debere opem & auxiliū Christi, ut ab eo accipiant virtutem & fortitudinē, continentiam ac castitatem: sine ipso enim hæc dona non habentur. Hinc Sap. 8. *Ut scivi quoniam aliter continens esse non potui nisi Deus det &c.* Rursum in circumcisione dolorosa effundebatur sanguis quasi in quodam martyrio, ita etiam virginitas Martyrio comparatur, ut enim virginitas servetur illibata, innumeræ difficultates vincendæ sunt, ob quod meritò ebori comparatur, quod cum natura album sit, nimia vetustate rubeum efficitur, ac Martyrio seu effusioni sanguinis assimilatur. Hinc D. Ambr. 1. 1. de Virginit. *Non ideo laudabilis virginitas quia in Martyribus*

reperitur, sed quia ipsa Martyres facit. Quod ergo Sephora circumcidens filium suum dixit Moyfi Exod. 4. *Sponsus sanguinum tu mihi es*, hæc quælibet Virgo diu castitatem servans Christo D. jure dicere potest. Quamvis autem virgines multa circumcidere debeant, potissimum tamen cor & oculos, Cor circumcidendum est ab inmundis & noxiis cogitationibus. Hinc Dominus apud Jerem. 4. *Lava à malitia cor tuum Jerusalem ut salva fias &c.* Et Pl. 4. *Quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini.* Meminerint Virgines scriptum esse, Matth. 5. *Beati mundo corde quoniam ipsi DEum videbunt.* Et Pl. 23. *Quis ascendet in montem Dei &c. Innocens manibus & mundo corde.* Denique Prov. 22. *Qui diligit cordis munditiam efficietur amicus Regis.* Oculi verò circumcidendi ab illecebrosis & curiosis rebus hujus mundi, neque cum Dina curiosè volente videre personas alienigenas turpiter ruere contingat. Gen. 34. De qua sic D. Bern. tract. de grad. humiliat. *O Dina, quid necesse est ut videas mulieres alienigenas, qua necessitate, qua utilitate? an sola curiositate? etsi tu otiosè vides, sed non otiosè videris, tu curiosè spectas sed non curiosè spectaris. Quis crederet illam tuam otiosam curiositatem, vel curiosam otiositatem fore post non otiosam, sed tibi, tuis, hostibusq; tum perniciosam?* Et D. Hieron. ad Eustochium, *Dina egressa corrumpitur. Nolo te sponsum querere per plateas, nolo te circumire angulos civitatis, fors vagentur virgines stultæ, tu intrinsecus esto cum sponso. Semper te cubiculi tui secreta custodiant, semper tecum sponsus ludat intrinsecus &c.* Si hoc virgines rectè observarēt non tot cum Dina perirent, nunc autem piget dicere, ait idem Hieron. quot quotidie virgines ruant, quantas de suo gremio perdat mater Ecclesia, super quæ *Sydera inimicus superbus ponat thronum suum?*

Quarto loco statuendæ sunt *Viduae*, quibus in Strenam offero *Annam Prophetissam Viduam*, de qua legitur Luc. 2. quòd serit in diebus multis, & vixerit cum marito suo annis septem à vir-

proces-

ginitate sua, & hac vidua usq. ad annos 84. que non discedebat de templo, in jejuniis, obsecrationibus serviens nocte ac die. Præclara sanè encomia hujus mulieris viduæ, multæque in ea paucis his verbis denotantur virtutes, quas optarem omnes alias viduas æmulari. Legimus in Deut. cap. 23. Moysen benedixisse Aler, ac inter cæteras benedictiones ejus dici. *Sicut dies juventutis tuæ ita & senectutis tuæ.* Impletur verò hæc benedictio in hac vidua, quæ à juventute usque ad senectam indefessè servivit Domino. En verò viduam de qua Ps. 131 *Viduam ejus benedicens benedicam.* De hac vidua dicitur quòd vixerit cum marito suo, non seorsim factò divortio, nec cum aliis viris, sed cum marito suo. Laudandæ viduæ quæ vixerunt cum maritis suis, non cum alienis. Rursum dicitur, vixissè septem annis cum marito suo à virginitate sua, quo inuitur fuisse virgo cum nuberet, & incognita viro. Utinam omnes cum nubunt à virginitate sua nubèrent. Sed pro dolor! multæ cum matrimonio junguntur jam non sunt virgines. Commendatur etiam hæc vidua ex eo, quòd plurimis annis in viduitate sua permanserit. Ita & illæ viduæ laudandæ, quæ continenter vivunt, nec ad secundum matrimonium facilè redeunt. Parum enim commendandæ, quæ mox post obitum prioris mariti ad alias nuptias convolant, multò minùs quæ pluribus maritis, successivè nubunt. Narrat D. Hieron. ad Gerontiam de Monogamia rem quasi incredibilem, ut ipse fateatur, sed multorum testimoniis approbatam. *Ante annos, inquit, plurimos cum in chartis Ecclesiasticis juvenarem Damasum Romanæ urbis Episcopum, & Orientis atq. Occidentis Synodicis consultationibus responderem, vidi duo inter se paria vilissimorum è plebe hominum comparata. Unum qui viginti sepelisset uxores, alteram quæ vigesimum secundum habuisset maritum, extremo sibi, ut isti putabant, matrimonio copulatos. Summa omnium expectatio virorum pariter ac mulierum, post tantas rudes,*

quis quem efferret prior. Vicit maritus, & totius urbis populo confluente coronatus, & palmam tenens adoramq; per singulos sibi acclamantes uxoris multinuba feretrum precedebat. Imitari præstat hanc viduam, quàm multinuba illas ac in deliciis viventes viduas. Audi quomodo commendetur fortissima illa castissimaq; vidua Judith cap. 13. *Joachim summus Pontifex de Ferusalem venit in Bethuliam cum universis presbyteris suis, ut videret Judith, quæ cum exisset ad illum benedixerunt eam omnes unâ voce dicentes. Tu gloria Ferusalem, tu letitia gentis nostra &c. Idèò benedicta eris in æternum.* Denique laudatur hæc vidua ex eo quòd non discederet de templo nocte & die serviens DEO. Tales veræ viduæ sunt juxta illud D. Pauli I. Tim. 5. *Quæ verè vidua est spectet in DEUM, & in let orationibus & obsecrationibus nocte & die.* Discant ergò omnes viduæ hanc insignem viduam imitari.

Sequuntur quinto loco *Conjugati*, quibus do in xenium insignes illos duos *Conjuges*: *Zachariam & Elisabetham*, Parentes Præcursoris Domini, quorum etiam laus in Scriptura habetur, Luc. 1. *Erant iusti ambo ante DEUM incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini sine querela.* Notanter dicitur, ambo fuisse justos, non alterutrum eorum tantum. Sunt enim multi *Conjuges*, quorum unus bonus est, alter malus, unus Catholicus altera hæretica aut è diverfo. Unus pacificus, altera turbulenta, aut vice versa. Unus ædificat, altera destruit, aut è contrà. Fortunata verò illa sunt conjugia, quando ambo sunt boni, ambo iusti, ambo Catholici, ambo pacifici, ambo ædificativi. Beata illa domus in qua uterque conjux ejusdem voluntatis, & unum & idem pari voluntatis consensu exequantur, ubi enim alter eorum claudicat, & à recto ordine deviat, accidit ut in boum iugo si alter retrocedat & fugiat progrediente altero. *Ambo iusti erant.* Gen. 13. Abraham & Sara sancto matrimonii iugo copulati. Ambo orationibus & devotioni intenti, Tob. 7.

Tobias

Tobias & Sara. Ambo Jerosolymam descendunt pietatis ergo
 Luc. 2. *Secundum consuetudinem diei festi*, Joseph & Maria. Erant etiam ambo justi ante DEum Zacharias & Elisabeth, non tantum coram hominibus ut Pharisei, quorum justitia repro-
 batur dicente Christo Luc. 16. *Nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum caelorum.* Et alibi Luc. 16. Phariseis dicit. *Vos estis qui justificatis vos coram hominibus.* Illud etiam. *Ante Dominum*, significat eos habuisse virtutem undiquaque absolutam & perfectam: cum enim literæ Divinæ aliquid magnum & excellens significare volunt, usitata phrasi dicunt, *Ante Dominum*, vel, *coram Domino*. Ut Gen. 10. *Robustus venator coram Domino*. Id est. Excellentissimus venator. Et Gen. 13. *Erant Sodomitæ peccatores coram Domino*, id est, maximi, & gravissimi. Ejusmodi perfectam & excellentem virtutem studeant Conjuges imitari. Tertiò commendantur, quòd *erant incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini.* *Qui enim universam legem servaverit*, Jacob. 2. *offenderit autem in uno factus est omnium reus.* Quid namq; profuerit si omnes alicujus civitatis portæ clausæ fuerint ad arcendos hostes, si vel una pateat, ac referretur, per quam hostis iniret? Quid proderit navem undiq; stipari relicta unâ duntaxat rimâ, per quam aqua subintret? Oportet igitur omnia mandata custodire ac dicere cum Psalmista. Ps. 118. *Ad omnia mandata tua dirigebar, omnem viam iniquam odio habui.* O beatos conjuges qui sic universam DEI legem observant, quique B. Virginem audiunt sic monentem Joannis 2. *Quaecunque dixerit vobis facite.* Quartò, dicuntur vixisse *sine querela*, utpote omnibus grati, chari, & amabiles, sic de Moysè legitur Ecclesiastici 4. *Dilectus DEO & hominibus Moyses cujus memoria in benedictione est,* Et de Judith cap. 8. *Erat in omnibus famosissima,*
 quoniam

Quoniam timebat DEUM valdè, nec erat qui de ea loqueretur verbum malum. Et Paulus Rom. 12. Providebat bona non solum coram DEO, sed etiam coram hominibus. Et rursus 2. Cor. 6. *Nemini dantes ullam offensionem.* Denique Philip. 2. *Omnia facite sine murmuratione, ut sitis sine querela simplices Filii DEI in medio nationis prave atq; perverse.* Discant ergo Conjuges horum exemplo, sic cum omnibus agere & conversari, ut omnibus grati sint ac dilecti, utque nullus de illis loquatur verbum malum.

Sextum locum obtinent *Famuli & Famule*, quibus in Strondam do *unum ex novis nominibus novi Regis Bethleemici*, videlicet Isai. 8. nomen *Accelera*. Vocatus hoc nomine fuit eò quòd mira celeritate promptissimàque obedientià opus redemptionis nostræ perfecit Pl. 18. *Exultavit ut gygas ad currendam viam suam*, scilicet humanæ salutis. Et Cant. 2. *Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles.* Veniendo quippe ut ait Divus Greg. hom. 19. *ad redemptionem nostram, quosdam ut ita dicam saltus dedit.* *Vultis Fratres charissimi ipsos ejus saltus cognoscere? de cælo venit in uterum, de utero venit in præseppe, de præseppe venit in crucem, de cruce venit in sepulchrum, de sepulchro rediit in cælum.* Festinabat Christus ad sanguinem suum pro humano genere fundendum, sicut cervus desiderat ad fontes aquarum. Hinc ipse dicit Luc. 12. *Baptismo habeo baptisari, & quomodo coarctor usq; dum perficiatur?* Tam vehemens fuit ejus desiderium patiendi, ut dilatio & mora fuerit ingens poena, unde in ultima cœna Judæ proditori dicebat Joann. 13. *Quod facis fac cito.* Hanc ergò promptitudinem obediendi Paternæ voluntati, hanc festinam sedulitatem imitentur famuli & famulæ in exequendis mandatis suorum Dominorum. Tales erant servi illius Centurionis Matth. 8. De quibus in Evangelio ita loquitur, *Nam & ego sum homo sub potestate constitutus, habens sub me milites,*

militēs, & dico huic vade & vadit, & servo, fac hoc & facit. Talis & ille servus Evangelicus cui Paterfamilias mandaverat ut exiret citò, Luc. 14. in plateas & vicos civitatis, & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos introduceret in domum convivii, qui mox iussa perficiens respondit. *Domine jam factum est ut imperasti.* Talis & Abrahæ servuserat quem in Mesopotamia miserat Gen. 24. ad quærendam Isaac uxorem, qui in hospitio existens comedere noluit donec loqueretur sermones suos quos in mandatis habebat. Exequantur servi promptâ obedientiâ voluntatem Dominorum, meminerintque scriptum esse Luc. 12. *Servus qui cognovit voluntatem Domini sui, & non se paravit, & non fecit secundum voluntatem ejus, vapulabit multis.* Meminerint servum pigrum & inutilem Matth. 22. ligatis manibus & pedibus projici in tenebras exteriores. Sint Dominis suis in omni timore subditi, non tantùm bonis & modestis, sed etiam dycolis ut Apost. Petrus monet 1. Petr. 2. Sint *oculi servorum semper in manibus Dominorum suorum Pl. 122.* Et *oculi ancille in manibus Domine suæ,* ut Psalmista ait. Cui exhibent se, servos ad obediendum servi sint ei, & expectent à Domino Rom. 6. omnis obedientiæ mercedem in cœlesti regno, ubi non jam servi dicentur, sed amici Christi, juxta illud Joan. 14. *Jam non dicam vos servos, quia servus nescit, quid faciat Dominus ejus, sed amicos, quia omnia quæcumq; audivi à Patre nota feci vobis.*

Ultimò se offerunt *Pueri & Puella,* quibus pro Strenâ largior dulcedinem nominis JESU. Pueri enim dulcedine gaudent & delectantur. De dulcedine autem nominis JESU, vide, quæ diximus 1. Parte Strenâ 1.,

K

STRE-

STRENA II.

In qua distribuitur Stabulum Bethleemiticum.

DAbimus nunc Strenas ex sacro Bethleemico stabulo, eodem ordine quem in præterita largitione tenuimus. Inprimis igitur *Sacerdotali statui* loco Strenæ dono & offero *Præsepe*, tanquam altare in quo Christus D. tanquam vera hostia DEO Patri immolanda jacuit, & tanquam verus cibus Fidelium, non tantum Judæorum, sed & Gentilium. Idem jacuit coram utroque animali, scilicet bove & asino, ut præsignaret se ab utroque populo fido manducandum. Unde pulchrè V. Beda lib. 1. in 2. Lucæ. *Qui panis est Angelorum in præsepio reclinatur, ut nos quasi sancta animalia carnis sue frumento reficiat.* Accedant Sacerdotes frequenter hoc præsepe Dominicum altare, ut immolent in eo quotidie hanc immaculatam hostiam ut S. Andreas facere solitus fuit, qui sic ad *Ægeam* Proconsulem in Brev. Rom. *Ego omnipotenti DEO, qui vivus & verus est, immolo quotidie non taurorum carnes, nec hircorum sanguinem, sed immaculatum Agnum in altari, cuius carnem postquam omnis credentium manducaverit populus, Agnus qui sacrificatus est, integer permanet.* Hanc offerre hostiam propriè munus est Sacerdotum. Hebr. 5. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis que sunt ad DEUM, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis.* Talibus profectò hostiis promeretur DEUS. Tali oblatione nihil DEO Patri gratius. Quid enim gratius Deo Patri offerri queat, quàm unigenitus Filius atque dilectus. Matth. 17. *in quo sibi benè complacuit?* Hoc donum toties ei offertur quotidie, in altari quoties consecratur. Ipse enim Filius est Hostia, altare, offerens & oblatio. Nō subtrahant proinde

proinde Sacerdotes Deo tam gratum munus, tam acceptabile donum, tam efficacem hostiam. Sanè si V. Bedæ de Eucharist. credimus. *Sacerdos non legitime impeditus, celebrare omittens, quantum in eo est, privat SS. Trinitatem laude & gloriâ, Angelos lætitiâ, peccatores veniâ, iustos subsidio, & gratiâ, in purgatorio existentes refrigerio, Ecclesiam præstantissimo beneficio, seipsum medicinâ ac remedio.* Faciant quoque Sacerdotes ad altare quod Christus in præsepio. Fudit enim ibi lacrymas more cæterorum infantium. *Vagit Infans inter arcta conditus præsepia, canit Ecclesia.* Et quare obsecro flevit? Flevit non tantum ut cæteri infantes, qui miseriam & angustias hujus vitæ suo fletu nescientes denuntiant; sed cum rationis usum plenissimum Christus habuerit, ac ut Luc. 2. Sapientiâ plenus fuerit, flevit ex compassione, deflevit nostras miserias, nostra peccata, nostram captivitatem, nostrum exilium. Sic & Sacerdotes oportet non tantum sua in altari deflere peccata, sed etiam aliorum, totius scilicet populi, ex Christiana charitate, ac vera compassione. Joël 2. *Inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini, & dicent, Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hereditatem tuam in opprobrium, ut dominantur eis nationes.* Et Jerem 9. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontes lacrymarum & plorabo die ac nocte interfectos filia populi mei,* &c. Et rursus Joël 1. *Accingite vos & plangite Sacerdotes, ululate ministri altaris.* Sanè D. Ambrosius lacrymas Sacerdotum arma vocat. *Lacryma inquit, mea arma sunt. Talia enim sunt munimenta Sacerdoti, aliter nec possum, nec deo resistere.* Orat. contr. Auxentium. Imò non solum ille sollicitus est flere dum sacrificaret, verum etiam dum peccatorum confessionem exciperet. Testatur enim de ipso Paulinus in ejus vita. *B. Ambrosius ita solitus est flere, dum in confessione peccata alicujus audiret, ut etiam peccatorem consistentem in lacrymas deduceret: alienos*

ut suos deflebat, &c. Ad instar D. Pauli quem Chrysof. hom. 2. de laud. Pauli testatur magis deflevisse aliena peccata, quam aliquem propria. Imitentur ergo Sacerdotes hos Dei ministros, imitentur & summum Sacerdotem Christum D. qui non tantum in altari præsepit, sed etiam in altari S. Crucis lacrymatus est. Hebr. 5. Nam in diebus carnis sue preces supplicationesq̄, ad illum qui posuit illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, ex auditus est pro sua reverentia. Rursum, in præsepitio fuit Christus pannis involutus: in altari involvitur linteis & albis pannis accidentibus & speciebus Sacramentalibus. Est enim Christi corpus involutum ut quondam gladius Goliath Philistæi quem David occiderat. 1. Reg. 26. Venit David ad Abimelech, dicitq̄, ad eum, si habes hic gladium aut hastam ad manum? Cui Sacerdos: Ecce hic gladius Goliath Philistæi quem percussisti in valle therebinthi est involutus in pallio post Ephod. Si illum vis tollere, tolle: Neque enim hic est alius absque eo. Et ait David, non est alter illi similis, da mihi eum. Hic gladius corporis Christi in altari figura est. Venit Christus decertare cum dæmone ut David cum Philistæo. Sed quo gladio illum jugulavit? certè gladio ipsius proprio, carne scilicet nostrâ, quâ universum pænè mundum prostraverat. Assumpsit Christus carnem nostram, & in ea vicissim ipsum superavit, & caput ipsius abscidit ut David Goliath; sicut ergo in istius egregii facinoris memoriam gladius ille servatus est in sanctuario, involutus pallio post ephod, quod erat ex lino albo: Ita in memoriam facinoris præclari ipsius Christi caro hæc servatur perpetuò in Ecclesia, & in altari involuta accidentibus albis, accandidis linteis. Utantur Sacerdotes hoc gladio ad gerendum bellum cum dæmone, carne, & mundo. Non est enim alter huic similis ad vincendam omnem tentationem, & ad hostes animarum prosterrendos, & victoriam obrinendam.

Magis

Magistratui Civili pro Strena dono *ligamenta* quibus bos & asinus alligati fuerunt. Debet enim civilis potestas habere funes suos ac vincula, quibus populum nestant & constringant, ut ad præsepe maneant, id est, ut in Dei domo, seu Ecclesia perseverent, ut templa frequentent, ut missam, conciones, aliaque divina officia audiant, ut in mutua pace, ac concordia vivant, ut nondissolutè ac scandalosè vivant, quemadmodum enim animalia, si non alligentur funibus ac vinculis dissolutè discurrunt, ac limites suos transiliunt, ita populus si non coërceatur & constringatur legibus veluti funibus, transiliet limites sibi à Deo præscriptos, committuntur homicidia, patrantur adulteria. Adulteri namque transiliunt ut Eccl. 23. ait. *Omnis homo qui transgreditur lectum suum, contemnit animam suam, & dicit, quis me videt?* Statuant ergo Præfecti leges pœnales ne ejusmodi peccata fiant, aut non impunè fiant. Puniant scandalosè viventes in exemplum aliorum, coërceant Reip. perturbatores, injiciant funes & vincula quibus bos & asinus, id est, indisciplinati benè alligentur, & contineantur juxta illud Pl. 31. *In chamo & frano maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.* Et Pl. 118. *Funes peccatorum circumplexi sunt me.* Et Prov. 8. *Funibus peccatorum constringitur impius.* Quando enim trahi nolunt in funiculis Adam Oseæ 11. nec in vinculis charitatis, necesse est ut durioribus & arctioribus vinculis adstringantur. Ita & Christus D. Joan 2. usus est flagello de funiculis, quo ejecit de templo ementes & vendentes, id est, prophanatores templi. Sic & Magistratus Ecclesiasticus habet sua vincula, quibus rebelles & refractarios irretitos tenet, qualia sunt vincula excommunicationum, &c. licet hæc vincula perumpere eonentur dicentes illud Pl. 2. *Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipsorum.* Habet ergo sua vincula Magistratus civilis qui per Moysen notatur: habet & Aaron, id est, Ecclesiasticus. Pl. 98.

Moyſes, & Aaron in Sacerdotibus ejus. Quia verò Moyſis mentionem facio, rogo & hortor Judices, ut quemadmodum Chriſtus in ſua tranſfiguratione habuit ſecum Moyſen & Eliam, ita quoque ipſi in ſua exaltatione hos duos ſecum adhibeant, Moyſen, id eſt, miſericordiam, & Eliam, id eſt, juſtitiã. De Moyſe habemus, fuiſſe eum virum mitiſſimum & miſericordem. De Elia, fuiſſe eum valdè zelolum pro lege DEI. Unde ipſemet dixit 3. Reg. 19 *Zelo zelatus ſum pro D. DEO exercituum, quia dereliquerunt pactum Domini, filii Iſraël.* Servent ergo judices miſericordiam & veritatem ſeu juſticiam. *Miſericordia enim & veritas Pl. 84. obviverunt ſibi, juſtitia & pax osculate ſunt.* Sic, inquam, ſervent & exerceant juſticiam, ut tamen non deglubant nec eviſcerent, nec opprimant pauperes. Hinc Eccl. 4. *In judicando eſto pupillis miſericors.* Sicut igitur dicta vincula & funes Magiſtrati Civili pro Strena, iisquæ loco & ſuo tempore utantur. Sed caveant ne ipſi ſint de eorum numero de quibus Iſai. 5. *Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis, & quaſi vinculum plauſtri peccatum.*

Virginibus loco Strenæ offero B. Mariam Virginem. Hanc ipſis dono tanquam ſpeculum clariffimum quod contemplantur, & illuſtriſſimum exemplum quod imitentur. Imitabuntur autem in ea potiſſimum ſingularem ejus modeſtiam, ſeu verecundiam, humilitatem & caſtitem. Ad modeſtiam pertinet, ut ſint verbis parcæ, ac ſobriæ, in verbis non profluæ, non garrulæ, non leves. *Discant Virgines* ait Ambr. lib. 2. in Luc. *non circumcuſſare per alienas ades, non demorari in plateis, non aliquos in publico miſcere ſermones. Maria enim in domo ſera, in publico feſtina, &c.* Ut patet cùm iret ſalutatam Eliſabeth. *Exurgens enim Maria abiit in montanacum feſtinatione, & ſalutavit Eliſabeth.* Ubi & eximium humilitatis præbuit exemplum. Unde V. Beda lib. 1. in Luc. *Disce Virgo humilitatem Mariæ, &*

via, ut & corpore casta & pectore possis esse devota. *Visitat junior seniore, salutat Virgo uxorem. Decet enim ut quod castior Virgo, eò sit humilior, & senioribus deferens habitum charitatis, praeconio commendetur humilitatis. Maria ad Elisabeth, Dominus venit ad Joannem, hac ut Spiritu S. repleatur, illius ut baptismum consecratur. Majorumq; humiliatio, minorum est utiq; exaltatio. Et conformiter Ambr. lib. 2. in I. Luc. Noverit Virgo deferre senioribus, sitq; Magistra humilitatis, in qua est professio castitatis. Cuius Virginis ait August. lib. de bono Virginit. est charitas, locus autem huius custodis est humilitas. Ibi quippe habitat qui dixit, super humilem faciam requiescere spiritum meum. Cogitent itaque Virgines, humilitatem in primis esse necessariam, frustra que se aliis virtutibus ornatas, si haec sola desit. Qui enim sine humilitate virtutes congregat, quasi qui in ventum pulverem portat. Ut ait D. Greg. Moral. 19, c. 17. Et idem dicit. Omne quod agitur perire, si non sollicitè in humilitate custodiatur. Adeo necessaria est humilitas, ut non alia sit via ad sapientiam, & veritatis cognitionem perveniendi quam humilitatis. Sic enim D. August. ad Dioscorum. Non aliam tibi ad capeendam & obtinendam veritatem viam munias, quam quae munita est ab illo, qui gressuum nostrorum tanquam Deus, videt infirmitatem, ea autem prima est humilitas, secunda humilitas, tertia humilitas. Et quoties interrogares, hoc dicerem, non quod alia non sint praecepta quae dicantur. Sed nisi humilitas, omnia quae facimus bene, & praeceperit & comitetur, & consecuta fuerit, & proposita quam intueamur, & appositae cui adhaereamus, & impositae quae reprimamur, jam nobis de aliquo facto bono gaudentibus, totum extorquet de manu superbia. Hanc ergo tam necessariam Virgines amplectantur virtutem, & à Virginum Regina humilitatis Magistra exemplum capiant. Cujus humilitas vel in eo lucet, quod ancillam Domini se vocet quae Dei Mater eligitur, nec repentino exaltata est promisso.*

Castita-
tem

tem ejus vel in eo inprimis imitentur, quod virorum semper fugerit consortium, vitaverit colloquium, imò ad Angelicum sic turbata sermonem, de quo sic Ambr. loc. cit. *Discite virginem moribus, discite verecundia, discite virginem oraculo, discite mysterio. Trepidare virginum est, & ad omnes viri ingressos pavere, omnes viri affatus vereri. Sola erat in penetralibus, quam nemo virorum viderit, solus Angelus reperit.* Brevisiter, vis videre fasciculum omnium ejus ferè virtutum, audi rursus eundem Ambros. lib. 2. de Virginit. *Sit vobis tanquam in imagine descripta virginitas vitæ, B. Mariae, de qua velut speculore fulget species castitatis, & forma virtutis. Hinc sumatis, licet, exemplum vivendi &c.* Vide in Brev. Decembr. 8. Noctur. 2. lect. 1.

Viduis pro Strena offero tria munera Magorum, aurum, thus, & myrrham. Et auro quidem sæpè opus habent utpote multis debitis gravatæ, ut quæ multis subinde ad jus citationibus impetuntur, & sumptuosis litibus sua debent recuperare, vel conservare. Pauperculis proinde viduis optimè conveniret aurum. Sperarem illis non futurum in perditionem ut Simoni Mago Act. 8. Qui pecuniâ volebat comparare dona Spiritus Sancti. Et consultissimè, piissimèque facerent ditiores si clanculariè in ædes pauperularum viduarum aliquam massam auri injicerent, ut S. Nicolaus fecisse legitur in domo cujusdam Civis egeni, qui ob angustiam rei domesticæ tres filias suas nobiles prostituere, earumque pudicitiam traducere cogitabat. Hoc verè esset visitare pupillos Jacob 1. & viduas in tribulatione eorum. Hoc esset honorare viduas, quæ verè viduæ sunt, id est, quæ suorum auxilio destitutæ, quæ manibus suis laborare non possunt, quas paupertas debilitat, ætasque conficit, quibus DEUS spes est, & omne opus oratio ut Hieron. loquitur epist. ad Gerantiam. Inveniuntur hodie pro dolor innumeræ, quæ in paupertate conferendæ sunt cum vidua illa Evangelica & paupercula

percula, quæ in gazophylacium misit æra duo minuta, quæque ex eo quod sibi deerat, omnem victum suum quem habuit misit. Secundò obtulerunt Magi thus per quod significatur oratio juxta illud Ps. 140. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Hæc Strena apprimè convenit viduæ, debet enim illa diligenter insistere orationi dicente Apost. 2. Tim. 5. *Quæ verè viduæ est instet orationibus & obsecrationibus die ac nocte.* D. Hieron. ad Salvinam scribens de servanda viduitate *Habes tui ordinis viduas quas sequaris. Judish de veteri testamento, & Annam Phanaelis filiam de novo testamento, quæ diebus ac noctibus versabantur in templo & orationibus, atq; jejuniis thesaurum pudicitia conservabant. Unde & altera in typo Ecclesiæ diabolum capite truncavit, altera Salvatorem mundi prima suscepit Sacramentorum conscia futurorum; semper ergo in manibus tuis sit divina lectio, & tam crebræ orationes, ut omnes cogitationum sagittæ, quibus adolescentia percuti solet, hujusmodi clypeo repellantur.* Tertiò, offerebant Magi myrrham quæ viduis etiam necessaria est. Per Myrrham enim, quæ corpora mortuorum conservari solent à putrefactione, significatur mortificatio. Et sanè opus habent vidui & viduæ corporis sui mortificatione, cum enim aliquando expertæ fuerint carnis voluptatem, difficulter continent, quin saltem præteritarum voluptatum memoriâ ac morosâ recordatione animas suas fœdent ac commaculent. *Difficile est, quin potius impossibile, ait D. Hieron. perturbationum iniitiis carere quempiam, quas significantius Græci propatias vocant, nos antepassiones possumus dicere, eò quòd incentiva vitiorum omnium titillent animos, & quasi in meditullio nostrum sit abjicere cogitata, vel recipere.* Sedulò ergò & studiosè debet mortificare membra sua quæ sunt super terram, strenuèque pugnare ac luctari contra carnis illecebras. Corpus proinde castigent, cilicio doment, aliaque pœnitentiæ opera subeant.

L

Talia

Talia fecit Venerabilis illa Paula vidua de qua sic Hieron. in epitaph. ejusdem. *Mollia etiam in gravissima febre lectuli strata non habuit, sed super durissimam humum stratis ciliiculis quiescebat, si tamen illa quies dicenda est, qua jugibus orationibus penè dies noctesq; iungebat illud implens de Psalterio Ps. 6. Per singulas noctes lavabo lacrymis stratum meum, in quo fontes crederes lacrymarum. Ita levia peccata plangebat, ut illam gravissimum criminum ream esse crederes. Cùmq; à nobis crebrius admoneretur, ut oculis parceret & eos reservaret Evangelica lectioni, agebat: Turpanda est facies quam contra Dei preceptum, purpurisâ & cerusâ, & stybio sepe depinxi. Affligendum est corpus quod multis vacabat deliciis. Longuoribus perpeti compensandus est fletu, mollia linteamina & serica pretiosissima asperitate ciliicii commutanda: qua viro, & seculo placui, nunc Christo placere desidero. Hanc myrrham viduæ quæ in deliciis vixerunt adhibeant. Nam cùm luxuriata fuerint in Christo, Tim. 5. nubere volunt.*

Conjugatis pro Strena do Josephum & Mariam sanctissimos & castissimos Conjuges, quosque omnes matrimonio junctos imitari velim in pacifica cohabitatione, in mutua concordia, in vinculo charitatis & amoris, in fideli obsequio alterius ad alterum. Multa sunt modò connubia ubi intestinis disidiis domus scinduntur, ubi frequentes rixæ, contentiones, pugnæ, Ubi maritus insurgit contra uxorem, uxor involat in maritum, Diceres esse domum Socraticam, nisi quòd Socrates multos patientiâ suâ vincat in ferendis uxorum suarum injuriis & improperiis. Narrat siquidem D. Hieron. lib. adv. Jovinian. Socratem duas habuisse uxores Xantippen & Myron neptem Aristidis, quæ cùm crebrò inter se jurgarentur, & ille eas irridere fuisset solitus, quòd propter se foedissimum hominem, simis naribus, & recalvâ fronte, pilosis humeris, & repandis cruribus, disceptarent: novissimè in eum vertisse impetum & malè mul-

lè mulctatum fugientemque persecutas. Quodam autem tempore cum infinita convicia ex superiori loco ingerenti Xantippæ restitisset, aquâ perfusus immundâ, nihil ampliùs respondit, quàm capite deterfo: Sciebam, inquit, futurum esse, ut ista tonitrua imber sequeretur. Dolendum profectò inter ipsos etiam Christianos & Catholicos tam infausta ac infortunata quàm plurima reperiri conjugia, ubi amor conjugalis & affectus exulant, ubi expulsa charitas, ubi mutuuum odium, livor, invidia, & zelotypia omnia perturbant: ubi vir est quasi leo in domo sua, evertens domesticos suos & opprimens subiectos sibi, ut Eccl. ait 2. Audiant hi D. Paulum sic salubriter monentem Eph. 5. *Viri diligite uxores vestras sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ &c.* Ita & viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit seipsum diligit. D. Chrysof. hom. 15. ex variis, exponens præceptum illud dilectionis. *Diliges DEUM tuum ex toto corde tuo, pulchrè docet & tradit dilectionem conjugalem. Ecce si vir habeat uxorem, quomodo cognoscitur uxoris plena dilectio? Uxor neminem debet sapientiorem putare quàm virum suum, & si alter sit sapientior tamen alterum sapientiorem esse, illa intelligere non debet. Uxor neminem fortiosem putare debet quàm virum suum, & si alter fortior, tamen illa intelligere non debet alterum fortiosem. Uxor neminem formosorem putare debet quàm virum, & si alter formosior sit, tamen coram oculis ejus alter formosior apparere nõ debet. Perfectè enim odium, & perfectè amor verum iudicium non cognoscit. Ut puta, si perfectè oderis aliquem, quali acunq; fuerint, omnia tibi displicent, si ve qua loquitur, si ve qua agit, & si sint bona tamen tibi videntur mala. Sic & si perfectè aliquem amas, quacunq; sunt apud eum, tibi placent, si ve qua loquitur, si ve qua agit, & si sint mala, tamen tibi bona videntur. Et gò si uxor videns aliquem dixerit, quàm sapiens*

I. 2.

vir,

vir, utinam vir meus talis esset, jam amor ejus minus habet aliquid de perfecto amore. Et pro quant a parte aliquid laudaverit amplius in altero viro quàm in suo, tantò dilectio minor est ad virum suum. &c. Sit ergo talis inter Conjuges amor & affectus.

Servus, & Ancillus, & Adolescentibus do Christum D. diversimodè consideratum, his ut Puerum, illis ut perfectioris ætatis. Non sint servi & ancillæ dejecto animo ob conditionem servilem, nec tædeat eos laborum & vilium operum, quæ subinde præstare debent, cogitent illud Christi Matth. 20. *Non est servus major Domino suo. Filius enim hominis non venit ministrari sed ministrare.* Nec est dedignatus lavare pedes discipulorum suorum more servorum præcinctus, ne quidem proditoris Judæ unà cum aliis recumbentis. Rursum Luc. 12. *Beati servi illi, quos cum venerit Dominus invenerit vigilantes &c.* Et iterum Luc. 22. *Quis major est qui recumbit, an qui ministrat: &c.* Hinc aliquoties in Scriptura Sacra Christus omnium Dominus servi nomine vocatur. Ut apud Isai 42. Ubi Pater cœlestis sic loquitur de Filio suo. *Ecce servus meus, suscipiam eum, complacuit sibi in illo anima mea, dedi spiritum meum super eum, iudicium Gentibus proferet,* Et Isai. 49. *Parum est ut sis mihi servus ad suscitandas tribus Jacob, & seces Israël convertendas, &c.* Et Zach. 3. *Ecce ego adduco servum meum Orientem.* Denique conqueritur Dominus apud Isai. 34. & exostulat graviter adversus Judæorum ingratitude. *Servire me fecisti in peccatis tuis, prabuisi mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Uti & apud Pl. 87. *Ego autem in laboribus à juventute mea.* Hæc igitur consideratione solabuntur servi & ancillæ laborum suorum tædia.

Pueris verò & Adolescentibus proposui eundem Christum infantem, ut ejus vitam & mores à pueritia imitari discant. Discant frequentare templa, ut Puer Jesus ascendit cum Parentibus suis Jerosolymam secundum consuetudinem diei festi, cumq;

cumque à Parentibus fuisset perditus, ab iisdem inventus est, non in tabernis, non in plateis, non in suspectis locis, sed in templo, in medio Doctorum. Discant obedire Parentibus suis, ut Puer JESUS obediens erat & subditus Mariæ Matri suæ & Josepho, cum tamen esset verus DEUS. Unde non sine magna admiratione sic loquitur S. Bern. hom. 1. super Missus. *Quis? quibus? DEUS hominibus, DEUS, inquam, cui Angeli subditi sunt, cui Principatus & Potestates obediunt, subditus erat Maria, nec tantum Maria, sed etiam Joseph propter Mariam. Mirare ergo utrum libet & elige quid amplius mireris, siue Filii benignissimam dignationem, siue matris excellentissimam dignitatem, utrinque stupor, utrinque miraculum. Et quod DEUS femina obtemperet, humilitas absque exemplo; & quod DEO femina principetur, sublimitas sine socio. Disce nunc homo obedire, disce terra subdi, disce pulvis obtemperare. E. rubesce superbe cinis. DEUS se humiliat, & tu te exaltas. DEUS se hominibus subdit, & tu dominari gestiens hominibus, tu te praeponis auctori? utinam mihi tale aliquid aliquando cogitanti DEUS respondere dignetur, quod & suo, increpando, respondit Apostolo. Matth. 16. Vade, inquit, post me Sathana, quia non sapis quae sunt Dei. Quoties me hominibus praesse desidero, toties Deum meum praere contendo, & tunc verè non sapio ea quae sunt Dei. De ipso namque dictum est. Et errat subditus illis. Denique de Puerio JESU dicitur in Evang. Luc. 2. Puer autem crescebat & confortabatur, & gratia Dei erat in illo. Et iterum. JESUS proficiebat sapientia & etate, & gratia apud Deum & homines. Conentur omnes pueri & adolescentes progressum facere in pietate, sapientia, & gratia, timore Dei &c. A primis justitiae rudimentis semper oportet progredi ad perfectiora, quemadmodum enim corpus habet aëus suos, quousque ad perfectum staturæ modum, perfectasque vires deveniat, ita & pietas incrementa habet, donec perfectionem attingat, & plenitudinem Christi, Grandis fit Christus in nobis & adolescit*

cum perfectionem acquirimus, cum jam relicto carnalis sensus lacte solidum cibum apperimus, cum relictis & neglectis terrenis ad coelestia aspiramus. Crescite ergo cum Puerio JESU, crescite cum Samuele de quo Scriptura 1. Reg. 2. *Puer Samuel proficiebat atq; crescebat, & placebat tam Deo, quam hominibus.* Proficite cum Davide, de quo 2. Reg. 3. *David erat proficiens & se ipso robustior.* Ne igitur semper pueri simus, sed quotidie in melius proficiamus. *Semper, inquit, August. serm. 15. de verbis Ap. tibi displiceat quod es, ut possis pervenire ad id quod nondum es, ubi tibi placuisti, ibi rem amisti. Si autem dixeris, sufficit, etiam periisti. Semper ambula, semper profice, semper adde, noli in via remanere, remanet qui non proficit.* Et D. Leo serm. 2. in Quadrag. *ibi incidunt homines in deficiendi periculum, ubi proficiendi deponunt appetitum.* Dicite ergo cum Paulo 1. Cor. 13. *Cum essem parvulus loquebar ut parvulus, cum vero factus sum vir, evacuaui qua sum parvuli.* Rogate DEum ut assidue crescatis in gratia, & cognitione Domini nostri & Salvatoris JESU Christi, ut D. Petrus monet 2. Petr. 3. Rogate cum D. Paulo Ephes. 3. *Us det vobis secundum divitias gloriae suae virtutem corroborari per spiritum eius in interiori homine.* Ite Ps. 83. *De virtute in virtutem, ut postea videatis DEum Deorum in Sion, ut occurratis ei in virum perfectum Ephes. 4. in mensuram aetatis plenitudinis Christi.*

STRENA III.

De Septem Donis Spiritus S. in
figura Columbæ.

Distributurus Strenæ loco dona septem Spiritus S. quæ requieverunt super hunc Regem novum ut Isai. 11. testatur. *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet,*

det, & requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientia & intellectus: spiritus consilii & fortitudinis: spiritus scientia & pietatis: & replebit eum spiritus timoris Domini. Cùmq; Columba typus sit Spiritus S. habeatq; etiam septem proprietates seu condiciones, eas quoq; breuiter applicabo dictis Spiritus S. donis. Proprietates columbæ sunt istæ. 1. Quòd lymphidis gaudeat aquis. 2. Quòd vivos horreat lumbricos, mortuos edat. 3. Quòd dum serpentes metuit evolat in altas rupes. 4. Quòd compare suo amisso turtur seu columbus sylvester nihil agat nisi gemat. 5. Quòd felle careat. 6. Quòd è pluribus granis meliora & candidiora eligat. 7. Quòd Domino valdè fructificet.

Sacerdotibus igitur opto pro convenienti Strena donum intellectus, horum est enim intelligere, interpretari, docere Scripturas, quod donum illi Sacerdotes nondum acceperant, de quibus dicitur in Evangelio *nondum sciebant Scripturam* Joan. 20. *quia oportebat Christum resurgere à mortuis.* Et alibi Matth. 15. *Et vos adhuc sine intellectu estis.* Hi tamen hoc dono prædici esse debent. Nam dicit Eccl. 8. *Ne despicias narrationem i'sbyterorum sapientum &c. ab ipsis enim disces sapientiam & doctrinam intellectus.* Hoc donum habebat Timotheus ad quem sic 2. Tim. 12. *Intellige quod dico, dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.* Sacerdotum ergò est, amare scientiam scripturarum, ut carnis vitia non ament, ut Hieron. loquitur. Amare libros ne ament liberos. Eorum enim est plùs scire & intelligere præ cæteris, ut alios doceant, & informent Malach. 2. *Labia sacerdotis custodient scientiam & legem ex ore ejus requirent.* Et rectè. Sanè opus est intellectu in sacrarum literarum lectione, sunt enim illæ multis locis difficillimæ intellectu, licet hæretici aliud de illis dicant. Nunquid enim dicit D. Petrus 2. Petr. 3. In epistolis Pauli esse quædam *difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & scripturas cæteras ad ipsorum perditionem.* An non in A&ibus

bus

bus Apost. Act. 8. Eunuchus cum legeret Isaiam Prophetam interrogatus à Philippo. *Putasne intelligis quae legis?* respondit. *Quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi?* Audi quid censeat D. Aug. epist. 3. *Tanta Christianarum profunditas literarum ut in iis quotidie proficerem, et si eas solas ab incunite pueritia usque ad decrepitam senectutem maximo otio, summo studio, meliore ingenio, addiscere conarer.* Et alibi 12. Confess. 14. *Mira profunditas eloquiorum tuorum Domine, mira profunditas, Deus meus. Horror est intendere in eam: horror honoris & tremor amoris.* Hinc D. Chryl. in 1. Joann. *Primum nobis curandum est, & omni studio invigilandum, ut sacrarum Scripturarum profundum inspicere possimus, quarum sensus nunquam deprehendemus oscitantes, &c.* Et D. Hieron. ad Paulin. *Quanti hodie putant se nosse literas, & tenent signatum librum, nec aperire possunt, nisi ille reseraverit, qui habet clavim David. Qui aperit & nemo claudit, qui claudit & nemo aperit. Ego, ut de me loquar, nec sanctior sum Eunucho Act. 8. nec studiosior, qui de Aethiopia, id est, de extremis mundi finibus venit ad templum, reliquit aulam regiam, & tantus amator legis divinae scientiae fuit, ut etiam in vehiculo legeret literas sacras, & tamen cum librum teneret, & verba Domini cogitatione conciperet, lingua volveret, labiis personaret, ignorabat tamen quem in libro nesciens venerabatur. Venit Philippus, ostendit Jesum, qui clausus in litera latebat. Et post pauca. Hae à me breviter perstricta sunt, ut intelligeres te in Scripturis sacris sine praevio & monstrante semitam non posse ingredi. Et paulò post graviter conqueritur passim omnes sibi vindicare artem scripturarum, eamque docere antequam didicerint, cum tamen caeterae artes absque Doctore & praevio monstrante non discantur. Quae cum ita fiat, an non merito Sacerdotes clamare & orare debent cum Regio Prophetæ, Pl. 118. *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam. Da mihi intellectum & discam mandata tua.* Et rursum. *Revela oculos meos & considerabo mirabilia tua.* Ut ergo Sacerdotes*

tes verum intellectum S. Scripturæ assequantur, debet *voluntas* eorum Pl. 1. esse in lege Domini, & in eadem meditari die ac nocte. Debent eandem frequenter ruminari ac masticare. Debent cum Propheta Ezech. 3. volumen illud comedere. Debent orationibus instare quibus petant illuminari dicentes iterum cum Pl. 118. *Faciem tuam illumina super servum tuum, & doce me justificationes tuas.* Meminisse quoque debent saluberrimæ istius monitionis D. August. sic scribentis in Joann. tr. 2. *Omnia qua leguntur in Scripturis sanctis ad instructionem & salutem nostram oportet audire, maximè tamen memoria commendanda sunt, qua adversus hæreticos valent plurimùm.* Discant hæc omnia, & practicabunt exemplo columbæ, quæ ut dixi, limpidis gaudet aquis, ut in iis clariùs speculari possit vulcurum & milvorum supervolantium umbram & imaginem, ac tempestiviùs sibi prospiciat loca tutiora petendo. Ita, inquam, Sacerdotes affici debent, & gaudere aquis Scripturarum, tanquam fluentis quibusdam ac sinceris fontibus, & in illis frequenter speculari ut sibi prospiciant contra milvos ac vultures, id est, contra hæreticorum insidias, fraudes, corruptelas, argutias, &c.

Secularibus Dominis fero in Strenam donum *Sapientia*, hoc enim ipsis admodum necessarium est, ut populum prudenter regant, & salutare leges ferant, ut benè meritos præmiis ac honoribus afficiant, ut malefactores ac Reipub. perturbatores plestant, ut justiciam rectè administrent. Si namque prudentia & sapientia iis defuerit, facile incident in illam damnationem. I. sai. 8. *Ve qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum.* Nihil tunc judicant rectè ratione, sed omnia corrupti iudicii opinione metiuntur: ex quo efficitur, ut mentis cæcitate impediti nomina rerum mutant, virtuti vitii nomen impo-
M impro-

improbantes, malos verò laudantes, juxta illud Prov. 7. *Qui justificat impium & qui condemnat justum, abominabilis est uterq; apud DEUM.* Cùm viri justi sit, optimos laudibus extollere, & benevolentia profèqui: homines verò impios non solum non laudare, sed etiam odio habere, non quatenus homines sunt sed quatenus iniqui, ut non DEI opus detestetur, sed hominis malitiam; non quod fecit DEUS, sed quod fecit homo. Hoc enim odium non contrariatur amori proximi, imò cum charitate, maximè cohæret. Rex enim David in eo Psalmo, in quo pollicetur se Regis optimi officio futurum, ita inquit, Pl. 100. *Facientes pravariationes odisti.* Et in alio Psalmo 88. *Nonne, qui te oderunt oderam, & inimici facti sunt mihi?* Et in alio Psalmo 14. Ubi viri justi qualitates describit, ita ait. *Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus, timentes autem DEUM glorificat.* At depravati homines corrupto judicio & cæco impetu agitati omnia pervertunt, viros doctrinâ & pietate exultos vituperant & maledictis lacerant, amentes autem & scelerum maculis resperfos ac notatos laudibus extollunt: optimos poenâ afficiunt, & sceleratos immunes dimittunt. Ita fecerunt illi corruptissimi & iniquissimi Judices Matth. 27. qui Barabbam seditiosum homicidam ac latronem dimiserunt, Christum verò sanctissimum & innocentissimum ad mortem vocaverunt. An non ergò Judicibus & Præfectis sapientia est necessària, ut rectè, justè, ac discretè omnia decernant, exequanturque? An non hanc magis, quàm aurum, argentum, & vitrum, divitias, vel honores optare sibi ac comparare debent? Quod non ignorans Salomon cùm Præfectus esset ac Judex super populo Israëlítico constitutus, non perituras divitias, nec fugitivos honores sibi postulavit, non vitæ longitudinem, non inimicorum suorum stragem ac mortem, sed tantùm sapientiam quâ dignè populo suo præesse posset, salubriter imperare, ac regere. Audiamus verba Scripturæ

pturæ 3. Reg. 3. *Dominus DEUS meus* &c. Hæc verò ejus sapien-
tia paulò post eluxit ac se manifestavit 3. Reg. 3. in judicio dua-
rum Meretricum secum altercantium super oppresso mortuo-
que filiolo. Hanc prudentiam & sapientiam si omnes Judices
possiderent, & Provinciarum rectores ac gubernatores, non e-
viscerarent nec degluberent miseros ac pauperiores, sed hu-
manè, benignè, ac misericorditer eos tractarent. Hanc discant
exemplo etiam columbæ, quæ cum vermes aut lumbricos in-
escam quærit, non vivos devorat, sed mortuos quos invenit.

Virginibus pro Xenio defero alterum donum Spiritus S.
nimirum *fortitudinem*. Hæc enim illis valdè est necessaria, cum
enim quotidie pugnare debeant contra carnem, vitia, 1. Petr. 2.
ac desideria quæ militant contra animam, cum etiam non rarò tam
graviter oppugnentur, ut difficulter resistere posse videantur
tentationibus, sitq; non parvum succumbendi periculum, quid
iis magis necessarium quàm Spiritus S. fortitudo quàm difficulta-
tes omnes superare queant, & in periculoso hoc, duroque
certamine victores evadere? Si D. Augustino credimus de ho-
nestate mulier. cap. 3. *Inter omnia Christiana certamina sola dura
sunt prælia castitatis, ubi quotidiana est pugna, rara victoria.* Te-
stantur hoc quàm plurimarum virginum lapsus ac ruinæ. Est e-
nim pudicitia virginalis res tenera ac fragilis, quæ ut Hieron. ait
*quasi flos pulcherrimus citò ad levem marcescit auram, leviq; flatu
corrumpitur, maxime ubi ætas consentit ad vitium.* Et in ep. ad Sal-
vinam. *Quamdiu hoc fragili corpore detinemur, quamdiu habe-
mus thesaurum illum in vasis fictilibus, & concupiscit spiritus ad-
versus carnem, & caro adversus spiritum, nulla est certa victoria,
&c.* Tantò igitur bellum hoc difficilius, quantò hostis contra
quem dimicamus, magis internus. Matth. 10. *Inimici hominis
domestici ejus. Facile aliis caremus vitiis, ait Hieron. ad Eustoch.
Hic hostis nobis inclusus est, quocunq; pergimus nobiscum portamus*
M 2 inimi-

inimicum. Unde magnarum hic vigor mentium est, grandis virtutis & sollicita diligentia, superare quod nati sumus in carne, præter carnem vivere, nobiscum pugnare quotidie, & inclusum hostem centum Argi oculis observare. Hinc etiam victoria hujus belli maximè est gloriosa. Nam ut D. Cypr. ait de bono pudicitia. Nulla major est victoria quam qua de cupiditatibus refertur. Qui hostem vicit fortior fuit, sed altero, qui libidinem represit, seipso fortior fuit: qui inimicum prostravit, externam hostem percussit, qui cupiditatem represit, hostem domesticum superavit. Malum omne facilius vincitur quam voluptas. Quia illud quidquid est, horridum est, hæc blanda est, nihil tam difficile opprimitur, quam quod per illud armatur. Quandoquidem ergò hoc virginale bellum laboriosum & periculosum, induant hanc armaturam Spiritus S. scilicet fortitudinem, audiant & faciant quod Spiritus S. monet, *Esote fortes in bello*, &c. Hebr. 1. Rogent cum Samfone Judic. 16. & invocent Dominum. *Domine DEus memento mei & redde mihi fortitudinem pristinam*. Dicant cum Davide Pl. 58. *Fortitudinem meam ad te custodiam*. Non enim existimare debent se, ex se satis fortes ad vincendum, & de hoste triumphandum, sed humiliter confiteri ac clamare debent, Pl. 42. *Tu es DEus fortitudo mea*. Deniq; victoriam non tam sibi, quam ei à quo fortitudinem acceperunt adscribere debent. Ita fecisse legitur in victa illa virgo B. Sara de qua Tympius in loc. comm. verb. *Humilitas*. Cum enim hæc virgo in carnalis lascivie bello per annos tredecim victrix semper evaderet, acriusq; tandem à dæmone impugnaretur, ut vix posset resistere aut sustinere, invocato Sponsi sui Christi auxilio, tum quoque triumphavit. Diabolus verò eidem cedendo victoriam, victorie palmam subcili stratagemate tentabat eripere, dum ei apprensus, latusque stimulo inanis glorie petens, dicebat. *Vicisti me Sara, vicisti*. Sed ipsa, quæ oportebat arte proditoriam ipsius eludens sicam, ac prudens, ut David Saulis ha-

lis ha-

lis hastam declinans 1. Reg. 19. ei quod oportebat respondit. *Non ego te vici sed Dominus meus Iesus.* Ut verò se fortiter in hoc quotidiano bello gerant, nec tædio diuturni certaminis affecti stationem suam deserant, statuunt sibi ob oculos præmia futuræ victoriæ, & singularia privilegia quæ post victoriam obtinebunt. *Egre dere paulisper* inquit D. Hieron. ad Eustoch. *de carcere, & presentis laboris, finge tibi mercedem, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, &c.* Cogitent se laureolâ virginitatis coronandas ubi legitimè certaverint, secuturas in cælo, Apoc. 14. Agnum quocunque iverit, & cantaturas canticum novum quod nemo alius cantare poterit. Ut autem omnia quæ dicta sunt facilius exequantur, imitentur etiam columbam, cujus eam esse diximus conditionem, ut si serpentem, milvum, aut nocivum ali- quod animal conspexerit, mox in altum evolat. Ita virgines cum diabolus, caro aut mundus ad malum sollicitat, insidias, quæ struit castitati, protinus oratione, & meditatione in celestia conscendant, & in firmissima gratiæ divinæ rupe, ac foraminibus petræ, scilicet, vulneribus Christi delitescant, dicentes cum Propheta Ps. 13. *In DEO speravi, non timebo quid mihi faciat caro.* Et Ps. 42. *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?* &c. Et Rom. 7. *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?*

Viduis in Srenam aliud offero donum Spiritus S. nimirum consilii intrinsecè & extrinsecè. Cùm enim maritalis deest auctoritas, cujus umbra uxoris est tutamen, ut D. Hieron. epist. ad Salvinam loquitur. Unde maritis destitutæ plerumq; vexantur & opprimuntur, varias injurias pati coguntur, quia defensore carent: multis difficultatibus involvuntur, quibus se extricare non valent, adeò ut in omnibus illis angustiis, litibus, salubri egeant consilio, quo juvari possint & in paupertate levari. In tali afflictione constituta erat illa vidua, de qua legitur 4. Reg. 4. Mulier quadam de uxoribus Prophetarum clamabat ad Elisæ-
M 3 um di-

um dicens. *Servus tuus vir meus mortuus est, & ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi. Cui Eliseus. Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi quid habes in domo tua? & illa respondit, non habeo quidquam ancilla tua in domo mea, nisi parum olei quo ungar, &c.* Vides, quomodo suo consilio S. Propheta hanc pauperulam viduam iuverit. Simile quid legitur in Act. Apost. cap. 6. Ubi Scriptura sic dicit. *Crescente numero factum est murmur Græcorum adversus Hebræos, &c.* Hic iterum vides viduas bono consilio Apostolorum adjutas & promotas. Tu quoque similiter fac. Si non vales pauperulis & afflictis viduis operemur, dando pecuniam, eleemosynam &c. assiste eis consilio, consolando eas, & verbis apud ditiores commenda, & dic cum B. Virgine Joann. 2. *Vinum non habent.* Imò, *panis in domo non est, neq; vestimentum,* ut Isai. 3. quidam queruntur. Quod si non feceris, talentum non rectè expendisti. Dicit namque D. Greg. hom. 9. eos qui familiaritatis locum apud divites meruerunt, si nihil pro indigentibus loquantur, pro talenti retentione damnari. Sanè Christus D. luculentè nobis exemplo suo ostendit, quomodo afflictis viduis compati debeamus, cum blandis & consolatoriis verbis viduam Civitatis Naim funus deplorantem Filii sui Joann. 7. sic alloqueretur. *Noli flere, viduarum namque lacrymas, & gemitus prætereire ac negligere non solet.* Ecc. 35. *Non despiciet preces pupilli, nec viduam, si effundat loquelam gemitus. Nonne lacrymæ viduæ ad maxillam descendunt, & exclamatio ejus super deducentem eas? à maxilla enim ascendunt usq; ad cælum, & Dominus exauditor delectabitur in illis.* Et Psalmista Pl. 145. *Dominus custodit advenas, pupillum & viduam suscipiet.* Inter omnia Judæorum peccata, ob quæ Deus olim contra eos graviter & minanter exoptulabat, non infimum erat, quòd pupillos & viduas negligenter. Audi Dominum Jer. 5. *Causam viduæ non judicaverunt, causam pupilli non direxerunt, & judicium pauperum non*

non iudicaverunt nunquid super his non visitabo, dicit Dominus? aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea? Rursum apud Isai. 1. Pupillo non iudicant, & causa vidua non ingreditur ad illos, propter hoc ait D. DEUS exercituum. Heu consolabor de hostibus meis & vindicabor de inimicis meis. Et ibidem sic adhortatur eos. Querite iudicium, subvenite oppresso, defendite viduam, & venite, & arguite me dicit Dominus &c. Magna erat crudelitas istius iudicis DEUM non timentis, & hominem non reverentis, ad quem vidua quaedam civitatis veniebat, dicens Luc. 18. Vindicta me de adversario meo. Qui tamen per multum tempus nolebat, nisi tandem ob nimiam ejus importunitatem & molestiam, non ex compassionis affectu. Tales prohdolor, hodie plurimi sunt qui aures obturant ad viduarum clamores & lacrymas, & querulis vocibus earum, nec molliuntur, nec fleuntur. Quia verò lachrymarum & gemituum viduarum mentionem fecimus, meminerint columbæ seu turturis, quæ amisso compare sæpe gemit, & gembuadam vocem edit. Unde illud Cantic. 2. Vox turturis audita est in terra nostra. Diximus enim supra, inter alias columbæ conditiones etiam esse, quòd viduata & orbata socio, quasi indefinenter gemat, producant & illæ in mortuos maritos lacrymas Eccl. 38. Et quasi dura passa incipiant plorare. Ne tamen contristentur sicut ceteri qui spem non habent. 1. Thesl. 4. Non enim mortui sunt mariti, sed dormiunt in terræ pulvere, excitandi aliquando, & resuscitandi in novissimo die.

Conjugatis offero pro Strena donum pietatis, Pietas ad omnia utilis est. Dicitur 1. Timoch. Est enim Conjugatis necessaria pax, concordia mutua inter ipsos, & erga proles pietas & charitas. Pietatem in conjugio requirit Apost. 1. Tim. 2. Mulieres in habitu ornato cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in ortis crinibus aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa, sed quod deceat mulieres, pietatem promittentes per bona opera. Loquitur au-

tur au-

tur autem Apost. de Conjugatis, nam paulò post subjungit. *Docere mulierem non permitto, neq; dominari in virum &c.* Et ideò quemadmodum idem Apost. mysterium Incarnationis, quod est spirituale quoddam connubium inter Christum & humanam naturam, vocat, magnum pietatis Sacramentum. 1. Tim. 3. Ita & matrimonium potest vocari magnum pietatis Sacramentum. De quo idem Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in Christo & Ecclesia.* Sint ergo Conjuges pii in DEum, & in sæculari sua religiosam ducant vitam, ut exemplaria sint virtutum & bonorum operum. Sint de numero eorum de quibus D. Greg. *Sunt multi seculares homines, qui etiam imitandum aliquid habent de actione virtutis.* Sint tales, qui primò quærant regnum DEI & iustitiam ejus, Matth. 6. ut cetera illis adjiciantur. Audiant frèquenter divinum officium, sæpè confiteantur, communicent, aliaque pietatis officia & exercitia diligenter exerceant. Hæc pietas fundamentum est pacis & concordia domesticæ, quæ multa secum bona trabunt. *Quando enim concordia & pax, & vinculum dilectionis cum muliere & viro fuerit,* inquit D. Chrysoft. hom. 38. in 16. Gen. *omnia simul affluunt bona, & nullis insidiis expositi sunt, magno & inexpugnabili quodam muro circumdati suâ juxta DEI præceptum concordia.* Hoc, ferro eos fortiores reddet, hoc omnibus divitiis & abundantia magis locupletabit. Hoc supernam gloriam eis conferet, hoc & DEI benevolentiam uberrime conciliabit. Proinde oro, sic omnia agamus & faciamus, ut tranquillitas & pax sit cohabitantibus. Tunc enim & filii qui nascuntur, virtutem sequentur, quos imitabuntur & servi, & undequaque domus virtute florebit, eritq; multiplex rerum prosperitas. Quando enim Divina præferimus juxta illud. *Primum quærere regnum Dei &c.* Matth. 6. facile alia omnia nobis prosperè succedent, & nihil difficile putabimus, suppeditante nobis omnia largiter Divina gratia. Porro qualis debeat esse hæc concordia, amor, & affectus

ctus conjugalıs in pietate fundatus, vel ipse annulus pronubii declarat. Inprimis enim annulus pronubus est unus, quo significatur amorem conjugalem debere esse inter unum & unam, juxta illud. Matth. 19. *Masculum & feminam creavit eos.* 2. Annulus ille est ut plurimum aureus aut saltem deauratus, quo innuitur amorem conjugalem excedere debere quemlibet alium inter homines amorem, juxta illud. *Propter hac dimittet homo Patrem & Matrem & adhaerebit uxori sua.* Multo magis alios, 3. Annulus est figuræ circularis, quo indicatur stabilitas & perpetuitas amoris conjugalıs Prov. 17. *Omni tempore diligit qui amicus est.* Insuper annulus pronubus inseritur digito proxime minimo sinistrae manûs. Ratio est, quia vena quædam à corde pergere dicitur ad digitum istum, quo significatur amorem conjugalem esse debere cordialem, juxta illud 1. Joann. 3. *Filioli non diligamus verbo, sed opere & veritate.* Deniq; annulus ille deponi non potest à semetipso, sed ab altera manu, quo declaratur conjugium dissolvi non posse, nisi per mortem alterius conjugum. *Quod enim DEUS conjunxit Matth. 19. homo non separet.* At verò quod deplorandum est, jam invenire est quàm plurimos conjuges divortio separatos; jam invenire est plurimos maritos non magis concordēs quàm canes & feles. Jam invenire est plurimos Maritos Uxores suas cædentes, verberantes, vulnerantes &c. Cùm tamen nullum sic vel esse debeat tam magnum peccatum quod ad verberandum uxorem instigare debeat maritum juxta doctrinam S. Chrysoſt. hom. 26. in 1. Cor. 10. *Et vos Viros illud admoneo, quod nullum sit tam magnum peccatum quod ad verberandum uxorem vos compellat, & quid uxorem dico? ne servam quidem verberare & manus in eam injicere viro libero esset tolerandum. Quod si servam verberare viro maxima ignominia est, multo magis contra Liberam dextram extendere, & hoc ab Gentium legum latoribus cognoscere possumus, qui, quæ vapula verit, non amplius eam cum marito habitare cogunt, utpote aui indignus*

N

sit,

fit, ut cum eo amplius consuetudinem habeat. Etenim summa injuria est, vita sociam, & in rebus necessariis sibi antea conjunctam, tanquam mancipium ignominia afficere. Ideo ejusmodi virum, siquidem vir potius appellandus quam fera, & parricida, & matricida similem esse dixeris, nam si Patrem & Matrem uxoris gratia relinquere precipimur, ut non injuriam eis faciamus: sed divinam legem impleamus, quoniam pacto non ultima dementia est, eam contumelia afficere, propter quam Parentes dimittendos DEUS praecepit? &c. Colant igitur omnes Conjuges pietatem amoris & concordiae fundamentum. Hoc etiam discant exemplo columbae, cujus eam diximus esse conditionem & naturam ut felle & amaritudine careat, praesertim foemella, ita & Conjuges felle amaritudinis, rancoris, malevolentiae, iracundiae, careant, & pacem, amorem, pietatem, & affectum conjugalem conservent. Sequuntur sexto loco *servi & ancilla*, & septimo *pueri seu adolescentes*, illis loco Strenae fero donum scientiae; his autem Timoris Domini! *Servus* convenit scientia, debent enim scire ac cognoscere voluntatem Domini sui, nec tantum scire & cognoscere, sed etiam facere & adimplere. *Servus* enim *sciens voluntatem Domini sui & non faciens, vapulabit multum*. Vide Luc. c. 12. Sic accidit infideli illi & pigro servo in Evangelio, ubi sic legitur Matth. 25. *Accedes servus qui unum talentum acceperat, ait: Domine scio quia homo durus es, metis ubi non seminasti, & colligis ubi non sparsisti &c.* Ecce habes quod tuum est. Respondens autem Dominus, dixit illi. *Serve nequam &c.* Tollite ergo ab eo talentum &c. Et inutilem servum projicite in tenebras exteriores. Nec obstat quod Christus dicat Joann. 15. *Servum nescire quid faciat Dominus ejus*. Quia eo tantum significare voluit: Servum ut plurimum nescire secreta consilia Domini sui, sed tantum scire, quid sibi Dominus faciendum imperet. Unde hinc potius confirmatur quod diximus, quam contrarium asseratur. Conentur servi tales esse, quales ad se aduci

duci præcepit Nabuchodonosor Rex, Dan. 1. Nempe in quibus nulla esset macula, eruditos omni sapientiâ, cautos scientiâ, & doctos disciplinâ &c. Aut saltem, discant scire, quid faciendum, quid omittendum sit, quid bonum, quid malum, quid eligendum, quid repudiandum, quid sanum vel integrum, quid illicitum, quid Catholicum, quid Hæreticum, ut sciant *reprobare malum, & eligere bonum*. Isai. 7. Hoc facient exemplo columbæ, cujus ea est conditio, ut dum pabula vel plura grana illi obijciuntur, seu objecta reperit, candidiora & puriora seligit, nigricantibus postpositis & relictis. Sic inquam faciunt servicum incidunt in varios Heros, quorum hi Catholici isti Hæretici sunt, dum hic catholicam audiunt doctrinam, illic obtrusa dogmata Hæretica: dum apud quosdam incorruptè vivitur, apud alios dissoluta liberiorq; vita permittitur: adhæreant puritati & veritati Romanæ Catholicæ & Apostolicæ doctrinæ, contemptis, neglectis & repudiatis hæreticorum falsis doctrinis, & perversis suggestionibus: æmulentur virtutes conculcatis vitiosis moribus, adhæreant bonæ societati noxiam relinquendo.

Pueris autem & Adolescentibus est necessarius. *Timor Domini* Eccl. 1. *Initium sapientiæ timor Domini*. Et Prov. 15. *Per timorem Domini declinat omnis à malo*, Et Eccl. 23. *Nihil melius est quàm timor Dei*. Et Eccl. 2. *Fili accedens ad servitutem DEI, sta in timore*. Hic inquam timor DEI à puericia docendus est, & inculcandus à Parentibus, ut fecisse legitur Tobias senior Tob. 1. Filium enim suum ab infantia docuit timere Deum, & abstinere ab omni peccato. Sic & Dan. 13. Susannæ castissimæ matronæ Parentes cum essent justi, erudierunt filiam suam secundum legem Moysi. Non dubium, quin in timore DEI. Sic & Regius Propheta Ps. 33. *Venite Filii, audite me, timorem Domini docebo vos*. Sic & Gen. 18. Abraham præcepit Filiis suis & domui suæ post se, ut custodiant viam Domini &c. Utinam ea esset omni-

bus Parentibus cura, providere Filiis suis DEUM, ejusque timorem. At nunc nimis verum, quod hom. 35. in Matth. 20. deplorat Chrysoſtom. *Alii filii suis militiam provident, alii honores; nemo filius suis providet DEUM, perditionem eorum magno pretio comparant, salutem autem illorum nec dono accipere volunt. Nam si videant filios suos pauperes, tristantur, quod corporum non animorum sint Parentes, corpus natorum amant, animam autem contemnunt. Desiderant illis valere in saeculo isto, & non curant quod passuri sint in alio. Frequenter igitur culpa Parentum est, quod non sic timor DEI ante oculos filiorum. Qui viret in foliis venit à radicibus humor, & Patrum in natos abeunt cum semine mores. Discant ergo Pueri & Adolescentes à pueritia timere DEUM. Non timeant eos qui occidunt corpus. Matth. 10. Animam autem non possunt occidere: sed potius timeant eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam. Hunc timorem discant etiam columbae exemplo, quae multum timer accipitrem, juxta illud Ovid. Terretur minimo penna stridore columbae linguibus accipiter saucia facta suis.*

STRENA IV.

De Floribus & Plantis.

Quoniam Flos campi nascitur Christus hyeme, dabo in Strenam flores & plantas, sed quae etiam hyeme prodire possunt. Sacerdotibus igitur & Ecclesiasticis do virgam Aaron germinantem, de qua num. 17. *Quem ex his DEUS elegerit germinabit virga ejus, In primis oportet Sacerdotes eligi à Domino sicut electus est Aaron. Nemo enim sibi sumit honorem, Hebr. 5. Sed qui vocatur à DEO tanquam Aaron. Est enim Sacerdotium res divina non humana. Consules aliique Reipubl. Rectores constituuntur atque creantur à Rege, Sacerdotes autem & Episcopi à Spiritu S.*

ritu S. juxta illud Act. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos posuit Spiritus S. regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.* Cogitent hoc serio omnes sacerdotes, ut tanto rectius tantoque honoratius tam divino munere fungantur. Cogitent & Sæculares ut tanto magis venerentur Sacerdotium. Dicit itaque Scriptura, solam virgam Aaron germinasse & turgentibus gemmis flores protulisse, qui foliis dilatatis in amygdalas maturuerunt. Ita Sacerdotum est frondere & florere virtutibus, etiamsi cæteri essent omnes arida ligna. Christus D. nominat eos viride lignum Luc. 23. *Si hæc in viridi, quid fiet in arido?* Sic Sacerdos lignum viride & non dicat Isai. 55. *Ecce ego lignum aridum.* Germinans illa virga significat etiam Sacerdotalem gratiam nunquam marcescere, sed semper in Ecclesia Dei permanere. *Juravit enim Dominus, & non penitebit eum, tu es Sacerdos in æternum.* Ps. 99. *Et pro Patribus tuis nati sunt tibi filii.* Ps. 44. Secundò non solum fronduit virga Aaronis, sed etiam fructus protulit, & quidem nuges amygdalinas, hi fructus habent corticem durum & aspera tegmina, sed dulce intus continet edulium, quo significatur qualis debet esse Sacerdotum vita, exterius nimirum, aspera, dura pœnitentialis, intus autem suavitate ac dulcedine consolationum Spiritus S. delibuta. Talis erat vita Apostoli Pauli. Cor. 9. *qui castigabat corpus suum & in servitutem redigebat,* qui multus erat *in jejuniis, laboribus, vigiliis:* intus vero plenus consolationibus, unde *& gloriabatur in tribulationibus.* 2. Cor. 10. & Gal. 6. Affectus erat dulcissimus & suavissimus amoris. *Operabam anathema esse pro fratribus meis.* Rom. 9. *Filii mei quos iterum parturio.* Gal. 4. Tertiò, hæc virga productione florum & frondium & fructus, deleuit lites, & compescuit querimonia filiorum Israël contra Moysen & Aaronem, & seditionem moventium ob functionem Sacerdotii. Magnum est hoc, die ac multum murmur populi adversus Sacerdotes. Hæretici

conjurant in caput nostrum, negant nos esse Sacerdotes DEI, sed ministros, detrahunt passim Sacerdotio nostro, & Sacerdotalem gradum pessundare nituntur. Gregor. Quare hoc? Quia nimirum advertunt nos esse ligna arida, vident nos locum sanctitatis accipere, & terrenis actibus implicari: observant vitam nostram vocationi nostræ nullatenus respondere. Eia Sacerdotes DEI dirimite hanc licem, tollite has querimonias productione & ostensione fructuum. Sitis deinceps non virgæ aridæ sed florentes & fructificantes instar virgæ Aaronis. Quartò, hæc virga servabatur in tabernaculo testimonii in signum rebellium filiorum Israël. Sint etiam Sacerdotes frequentes in tabernaculo Domini, id est, domo DEI, quæ est Ecclesia, & ejus amore illecti & inelcati clament cum Propheta Pl. 83. *O quam dilecta tabernacula tua Domine, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Et Pl. 68. *Zelus domus tue comedit me.* Et Pl. 41. *Transibo in locum tabernaculi admirabilis.* Sanè Sacerdotes qui Ecclesiam frequentant, & devotè DEO ministrant, multùm promovent pietatem populi. Nihil enim est, inquit Conc. Trident. Sess. 22. cap. 1. Quod alios magis ad pietatem & DEI cultum instruat, quàm eorum vita & exemplum qui se divino ministerio dedicarunt.

Præfctis *Secularibus* do in Xenium *palمام*. Palma enim imprimis venusta est, densis in vertice & speciosis foliis: Præfcti & sæculares Judices venustentur variis gratiis & dotibus virtutum ac eruditionis. Pl. 2. *Erudimini qui judicatis terram.* Qui ad gubernacula Reip. sedent, multâ sapientiâ ac scientiâ sint instructi oportet. Unde Sapiens ita eos alloquitur sap. 6. *Melior est sapientia quàm vires, & vir prudens, quàm fortis.* Audite ergò Reges & intelligite, &c. Oportet Præfctos & Judices præditos qualitatibus & conditionibus, quas Jethro requirebat Exod. 18. *Ut sint Viri sapientes, DEUM timentes, & qui oderint avaritiam.*

Secun-

Secundò, palma, est fortis, & valida, nec facillè succumbens oneri. Ita Judices sint fortes cum gravissima habeant ferenda onera, quibus facillè succumberent, si animi fortitudo deesset. Sanè magna erat Moyfi fortitudo. Exod. 18. cui populus à manè usq̄, ad vesperam assistebat, ut ab eo judicaretur. Tertio, ut dicit Plin. lib. 13. cap. 4. Ex succo palmarum confici vinum, sed relinquendum utpote capiti noxium. Sic Prov. 31. *Noli ò Samuel, noli, Regibus dare vinum, quia nullum secretum est; ubi regnat ebrietas, ne fortè bibant, & obliviscantur judiciorum, & mutent causam filiorum pauperis.* Quarto, palma non marcescit, sed semper folia retinet. Pl. 91. *Justus ut palma florebit.* Tu Judex semper justus sis, semper viriditatem serva, nec marcescat æquitas. Ne Itai. 59. *corruat in plateis veritas.* Ne cedas timori vel invidiæ ut Pilatus iniquus Judex. Quintò, Palma insigne est victoriæ. Hinc de electis ante thronum Apoc. 7. In conspectu Agnistantibus dicitur. *Et palma in manibus eorum.* Aug. *Palmas habent in manibus, quia premia in operibus.* Item, Christo mortis & inferni victori occurrunt turbæ cum ramis palmarum Matth. 21. Sed & Crux Christi in qua triumphum egit, palmæ comparatur Cant. 7. *Ascendam in palmam, & apprehendam fructus ejus.* Septuaginta quoque discipuli qui extiterunt victores diaboli, cum exultatione ad Christum redeuntes gloriabundi Luc. 10. quòd dæmonia sibi essent subjecta, Luc. 13. Septuaginta palmis designari possunt, quarum fit mentio in Exodo. 3. Esdræ 3. *Pugnate ò Judices pro justitia, ut super omnia vincat veritas, vincite affectus & passiones, quæ rectum judicium pervertunt; vincite cupiditates, avaritiam, ambitionem. Conemini etiam, vincere causas eorum qui iniquè opprimuntur & vexantur à ditioribus. Eruite eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare non cessate. Si dixeritis, vires non suppetunt, qui inspector est cordis, ipse intelligit, & servatorem*

core animæ tuæ nihil fallit. Prov. 24. Reddetque homini juxta opera sua.

Virginibus do Liliū. In lilio varia considerari possunt. Primò, candidum est & purum. Sicut Virgines candidi & immaculati instar liliorum, Sicut corpore & spiritu Eccl. 9. Et fervent vestimenta sua omnitempore candida. Sponsus Christi ejusmodi liliis delectatur, ipse namque *pascitur inter lilia* Cant. 2. Imò & ipse liliū appellatur. *Ego inquit, flos campi, & liliū convallium.* Secundò, liliū crescit inter spinas. Hinc Sponsus Cant. 2. *Sicut liliū inter spinas, sic amica mea inter filias.* Virginitas non gaudet deliciis & illecebris, sed potius ciliis & asperitate pœnitentiæ. Et quamvis liliū ex spinis oriatur, nihil tamen commune habet cum illis in duritie, læsione, nigredine, &c. Sic virginitas in carne est, tamen nihil habet commercii cum carnis desideriis & operibus. Virgines in carne sunt, & non secundum carnem ambulant. Tertiò liliū est speciosum & odoriferum, sicut Virgines Christi *bonus odor* 2. Cor. 2. *in omni loco per bonæ famæ diffusionem, sicut pulchri & speciosi per inculpam vitam.* Quartò, liliū non serpit per terram, sed sursum se erigit procul à terra. Coloss. 3. *Virgines sapiant, quarant quæ sursum sunt non quæ super terram. Cogitent quæ Domini sunt.* 1. Cor. 7. *quomodo placeant DEO.* Sed licet liliū in altum exurgat, est tamen repandum ac folia reclinat, seu ut Plin. loquitur, *resupinis per ambitum labris.* Sit virgo humilis, & oculis versus terram demissis. Quintò, liliū est roriferum, nec tamen humectatur rore. Virgines humorem libidinosum aliquando sentiunt, qui tamen nihil nocet dum non contentiunt. Sextò, lilio gaudent apes. Sicut Angelici Spiritus qui cœlestes sunt quædam apes delectantur virginitate. In lilio hæc rursus considerari possunt. Radix, flos, hastile, & grana. Per radicem fides, per hastile spes, per florem innocentia, per grana aurea charitas designari

signari potest. Exerceant se diligenter & proficiant virgines in his virtutibus. Septimò, ex lilio unguentum oleumque conficitur teste Plin. lib. 21. cap. 5. Estque medicinale. De vera virgine dici potest Cant. 1. *Oleum effusum nomen tuum.* Octavò. Lilia facile crescunt, hinc Salvator in Evang. Matth. 6. *Considerate lilia agri quomodo crescunt &c.* Dominicus ager plenus est liliis virginum Cypr. lib. 4. epist. 8. *Floret Ecclesia tot virginibus coronata.*

Viduis do juniperum. Legimus Eliam Prophetam fugientem 1. Reg. 19. persecutionem Jesabel, venisse, in desertum, & defatigatum ex itineris molestia quievisse, & sedisse subter unam juniperum, ubi etiam prostratus in umbra ejus obdormivit tanto affectus vitæ tædio, ut petierit animæ suæ, ut moreretur, sed mox ab Angelo DEI excitatur, & confortatur. Viduæ tam graves aliquando patiuntur persecutiones ut dicant cum Job 10. *Tædet animam meam vitæ meæ.* Nusquam inveniunt quietem, nusquam consolationem, auxilium nusquam. Quid faciant in hac amaritudine animæ, quâ eas valdè, ut olim viduam Noëmi Ruth 1. replevit Omnipotens. Fiant in desertum pœnitentiæ cum B. Elia, ac prosternant se subter juniperum, id est, sub arbore Crucis Dominicæ, contemplantur devotâ animi recordatione Christi amarissimam passionem & mortem, considerent Christi stigmata & vulnera, meditentur Crucis Christi mysteria. Hæc enim pia meditatio somnus quidam est spiritualis, juxta illud Cor. 1. *Adjuro vos filie Jerusalem per capreas cervosque, caprorum, ne suscitatis, neque evigilare faciatis dilectam quoad usque ipsa velit.* Sic ergo sub ista junipero obdormiant. Sanè inveniunt ibi indoloribus suis præsens remedium, sentient ibi magnum juvamen, percipient copiosam & mirificam consolationem, Dicant cum Pl. 93. *Secundum multitudinem dolorum meorum, consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.* Faciant juxta salutarem D. Bern. serm. 43. in Cant. admonitionem. *Fasciculus myrrhæ est passio*

passio Salvatoris, hunc fasciculum vobis colligite, hunc medullis cordis inserite, hoc munite aditum pectoris, ut & vobis intra ubera commoretur. Habete illum semper, non retrò in humeris sed antè præ oculis, ne portantes & non odorantes, & onus premat, & odor non erigat. Juniperus quoq; montes amat, ait Plin. l. 16. cap. 18. Viduæ in omni tribulatione & angustia, confugiant ad montes illos de quibus David Pl. 120. *Levavi oculos meos in montes unde venit auxilium mihi.* Et Pl. 124. *Qui confidit in Domino sicut mons Sion non commovebitur in æternum.* Iterum juniperus teste eodem Plin. lib. 16. cap. 40. Cariem vetustatemque non sentit. Non sentians viduæ cariem & vetustatem vitiorum. *Exuant veterem hominem Ephes 4. cum actibus suis. Expurgent vetus fermentum Coloss. 3. Et sint nova conspersio. Non ambulent secundum carnem 1. Cor. 5. Nec obtemperent carnalibus desideriis, qua militans adversus animam.* Meminerint dicti Apostolici Gal. 6. *Qua semina-verit homo, hæc & metet. Quoniam qui seminat in carne, de carne metet & corruptionem.* Denique folia Juniperi sunt spinosa, seu ut Plin. loquitur lib. 16. cap. 74. *Junipero spina pro folio est.* Viduæ configuntur spinis tribulationum in tantum, ut verè dicere possint cum Propheta Psal. 117. *Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis.* Et quod olim Gedeon facturum se dixit Judic. 8. *Viris Socoth. Conteram carnes vestras cum spinis tribulisq; deserti.* Hoc viduis non rarò infligitur, sed meminerint spinæ Coronæ D. N. JESU CHRISTI & non sentient aculeos harum spinarum. Nihil enim est tam grave, acerbum, ac molestum, quod non leve fiat gratum ac jucundum, si passio Domini nostri in memoriam revocetur.

Conjugatis do Oleam. Olea est symbolum pacis & concordia. Christo Domino Jerosolymam intranti tanquam pacifico Regi obviaverunt cum ramis palmarum & olivarum Jo. 12. Offic. Rom. die Palmarum. Jam pro dolor non rarò inter

inter virum & mulierem miseranda est pugna ac discordia. Jam unus adversus alterum rupto omni pacis foedere infurgit. Quod est ita deforme, ac si unius corporis membra inter se pugnarent. Si os & dentes lacerarent manus, si manus effoderet oculos vel præscinderet pedes, vel si omnia alia membra bellum gererent contra stomachum. Sunt enim vir & uxor unum corpus, una caro, juxta illud Adami de Eva loquentis Gen. 2. *Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea.* Et illud Eph. 8. *Erunt duo in carne una.* Et illud. *Nemo carnem suam unquam odio habuit, sed fovet & nutrit illam.* Repugnat ergo naturali inclinationi Conjugum discordia & pugna. Sanè docet Plin. lib. 18. cap. 3. Olivas non percutiendas, nec periculis decutiendos fructus, quod fit aliis quibusdam arboribus. *Olivantibus, inquit, Lex antiquissima fuit, Oleam ne stringito, nevé verberato.* Sint ergo concordēs Conjuges, nec sese percutiant. Fructus oleæ est oleum, quod charitatem designat. Sicut enim oleum inter omnes liquores eminet, ita charitas inter omnes virtutes juxta illud Apostoli. Cor. 3. *Major autem horum est charitas.* Et illud 1. Cor. 12. *Excellentiorem viam vobis demonstro.* Ut ergo servent Conjuges pacem habeant oleum charitatis. *Omni timore, inquit Sapiens Eccl. 9. sint vestimenta tua candida, & oleum de capite tuo non deficiat.* Deficit oleum de capite juxta D. Greg. interpretationem, *cum charitas discedit à mente.* Præterea oleum lucet, pascit, & lenit. Parentum est præluere filiis virtutum exemplis, nihil agere, nihil dicere perperam quod imitentur juxta illud Poëtæ. *Nil dictu secundum visum, hæc limina tangat, intra quæ puer est.* Parentum etiam est pascere & educare filios. Parentum est lenitate quadam uti, ut non sint nimis austeri, hinc Ap. Ephes. 6. *Nolite ad iracundiam provocare filios vestros.* Non tamen etiam nimium indulgeant. Nam. *Magna Patrum segnes facit indulgentia Natos.* Rursum Oliya est symbolum misericordiæ. Hæc etiam ne-

cessaria est Conjugatis. Nam oportet virum multa condonare uxori, similiter que uxorem viro, cum in multis hinc inde delinquant. Cumque mulier sit vasculum infirmum & fragile, 1. Petr. 3. misericordiâ erga eam uti frequenter maritum oportet. Sic ergo vivant Conjuges, ut eorum singuli verè dicere possint cum Pl. 57. *Ego sicut oliva fructifera in Domo DEI.* Et Eccl. 24. *Quasi oliva speciosa in campis, &c.* Sic poterunt quoque consequi illam benedictionem de qua Pl. 127. *Filii tui sicut novellæ olivarum in circuitu mensæ tuæ. &c.*

Adolescentibus & Pueris de Rosam syaveolentem. Rosa flos est admodum gratus oculis & speciosus, qui tamen decerptus mox flaccescit. Ita Juventus est instar speciosæ rosæ, quæ tamen vel unâ febriculâ marcescit, *Homo inquit Job 14. Quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra.* Sanè Juventus est admodum fugax. Nam ut D. Hieron. in Job. 40. *Qui dudum infans, subito puer; qui puer, repente juvenis: & usq; ad senectam per spatia mutatur incerta, & antiè se senem intelligit, quàm juvenem se non esse miretur.* Patet hoc in speciosa illa comtèq; ornata Jezabel 4. Reg. 9. Quam Jehu præcipitari mandaverat, cujusq; carnes canes comederant, prætereuntes enim dicebant, *Hæcine est illa Jezabel?* Rosa etiam mirè rubet: commendat ingenuus rubor adolescentis, pudor ac verecundia. Talis rosa fuit Christus: *Dilectus meus,* inquit Sponsa Cantic. 5. *candidus & rubicundus.* Rubicundus, quia in passione proprio perfusus sanguine. Tales etiam rosæ fuerunt, Laurentius, Vincencius, &c. Aliiq; Martyres adolescentes. Sanè D. Chrysof. hom. ult. in epist. ad Rom. B. Petrum & Paulum rosas appellat, ita scribens in laudem Romanæ Urbis, *Civitas inquit, ista quem admodum corpus magnum & validum duos habet oculos illustres. Sanctorum videlicet illorum corpora. Non ita cælum splendet, quando sol ex sese radios suos dimittit, quemadmodum Romanorum Urbs*

Urbs duas illas lampades ubiq; terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus, considerate & horrete, quale spectaculum visura sit Roma. Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri. Qualem Rosam Christo mittet Roma? Ita & S. Mater Ecclesia innocentes Martyres rosas appellat, in Hymno ad Laudes. *Salvete flores Martyrum, quos lucis ipso in limine Christi insecutor sustulit ceu turbo nascentes rosas.* Item rosa est flos admodum odoratus. Diffundite & vos o adolescentes odorem virtutis & bonæ famæ, ut verè vobis liceat dicere. 2. Cor. 2. *Christi bonus odor sumus.* Malæ enim famæ est inquit Eccl. 3. Qui derelinquit Patriam. Rosa non est, nec boni odoris adolescens Veneris mysta, qui inmersus est cœno libidinis & voluptatis, qui ut jumentum computruit in stercore suo, ut est apud Joël. 2. Rosa non est adolescens qui peregrini muris olet pelliculas, quem pudicitia venenum appellat D. Hieron. ad Demetriadem. Ut sitis Rosæ veræ, sit vobis cordi illa Apostolica lectio & admonitio, Philip. 4. *De cætero Fratres, quæcunq; sunt vera, quæcunq; pudica, quæcunq; justa, quæcunq; sancta, quæcunq; amabilia, quæcunq; bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus discipline, hæc cogitate.* &c. Denique scribit Plin. lib. 21. capite 4. De Rosa. Indicium esse boni odoris scabritiem corticis, & omnem rosam locis siccis quam humidioribus esse odoratiorem. Multi adolescentes essent odoriferæ rosæ, si esset scabrities corporis asperâ, non mollis & effœminata. Si aliquando loco mollis indusii uterentur cilicio aspero. Si etiam non amarent humida & pingvia, id est, pingves & opiperas mensas, vina, delicias, &c. Nam hæc omnia inflammant corpus ad libidinem. Appetant ergo potius jejuniorum laborem, asperitatem vestium, victus continentiam, ut Demetriadem fecisse scribit S. Hieron.

Servi & ancillis do vitem. Servi estote palmices illius vitis quæ Christus est de seipso dicens Joann. 15. *Ego sum vitis, &*

vos palmites. Sitis, in quam, palmites vitis veræ, non illius alienæ, cui dicitur Jerem. 2. *Quomodo conversa es mihi in pravum vinea aliena? Numquo pacto est vinea vera.* Isai. 5. *Qua expectata est ut faceret uvas, fecit autem labruscas?* Palmites & ramusculi vitis sunt in omnem partem flexiles & ductiles; sic ita servorum voluntas flexilis ad nutum Dominorum, prompta ad obediendum. Non faciant voluntatem propriam, neque quod sibi bonum videtur, sed voluntatem suorum Dominorum dum non sit contraria Divinæ. Vineæ odorem spargunt juxta illud Cantic. 2. *Vineæ florentes dederunt odorem suum.* Per odorem intelligitur bona fama. Estote boni nominis & bonæ famæ. Estote veraces, fideles, sobrii, moribus compositi, pudici, prompti, agiles, & quod omnium caput est. pii & devoti. Sic enim conciliabitis vobis bonum nomen coram hominibus, & diligemini ab heris vestris, juxta illud Scripturæ, Eccl. 33. *Si est tibi servus fidelis sit tibi tanquam anima tua.* Rursum, odor vitis dicitur fuggare & occidere serpentes. Si odorem istius boni nominis & virtutis diffundatis, fuggabitis antiquum serpentem diabolum, & extinguetis ignita ejus jacula. Vitis etiam ligari debet, & à ramis inutilibus liberari, admittite & vos vincula mandatorum, inhibitionum, legum, statutorum, & ordinationum: nec dicatis cum refractariis Pl. 2. *Disrumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipsorum.* Audite consilium Sapientis Prov. 6. *Conserve fili mi precepta Patris tui, & ne dimittas legem matris tue. Liga ea in corde jugiter, & circumda gutturi tuo. Cum ambulaveris gradientur tecum, cum dormieris custodiant te, & evigilans loquere cum eis, quia mandatum lucerna est, & lex lux, & via vite correctio disciplina.* Admittite & putationem, id est monitiones, correptiones, & justas disciplinas Dominorum vestrorum, & dicite cum Propheta. *Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.* Am-
 purate

putate etiam superflua, ne sitis nimium vani, curiosi, mundani, & nolite conformari huic saeculo, ut Apost. monet Rom. 12. Denique amputate vitia quaelibet antequam nimium succrescant, dum parvus est hostis interficite, ut monet Hieronymus.

S T R E N A V.

De Gemmis.

Distribuemus in Strenam gemmas, seu lapides pretiosos cum suis custodiis sive thecis, in quibus seruentur. Sed ut huiusmodi Strenas accipiatis mundos vos oportet esse & lotos, Matth. 7. *Nolite sanctum dare canibus, neq; mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis.* Porci semel loti redeunt ad volutabrum, juxta illud 2. Petr. 3. *Canis reversus ad suum vomitum, & sus ad volutabrum luti.* Vos estis loti in hisce diebus Natalitiis lavacro poenitentiae, nolite, monet S. Leo, iterum in veterem vilitatem degeneri conversatione redire, nolite, Thren. 4. antiquas sordes & stercorea rursum amplexari. Itaque cum credam vos lotos & mundos, spargam vobis margaritas. Habebitis Strenam opulentam.

Primo igitur Sacerdotibus & Ecclesiasticis lapidem *Chrysolitum*: Hic lapis teste Plinio lib. 37. c. 9. aureo colore translucent, & videtur ardentes scintillas emittere. Per aurum divina intelligitur sapientia, per ardentes vero scintillas, bona opera, quibus coram hominibus lucere oportet, designantur. O DEI Sacerdotes! qui incruenta quotidie libatis sacrificia, quorum lingua semper rubet in sanguine Agni, qui manibus vestris in dies conrectatis Virginis Filium, qui super familiam DEI constituti estis, sapientia & scientia vobis necessaria est. Scriptum est enim, Aggaei 2. *Interroga Sacerdotes, legem, &c. Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius.* Malach. 2.

Quia

Quia Angelus Domini exercituum est. Requirebat olim DEUS à Sacerdotibus veteris testamenti scientiam, quâ discernere possent Levit. 10. inter sacrum & profanum, multò majori ratione hæc scientia requiritur in vobis, qui iudicare debetis inter lepram & non lepram, id est, discernere inter peccata & non peccata, inter mortalia & venialia, &c. Admonebat proinde D. Paulus suum Timotheum 1. Tim. 4. *Ut attenderet lectioni, exhortationi, & doctrina.* Oportet enim Episcopum ac Sacerdotem, *amplecti eum qui secundum doctrinam est, sermonem fidelem: ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere.* Tit. 1. Væ Sacerdotibus qui scientiam hanc repellunt, nam iis sic minatur DEUS per Prophetam Oseam 4. *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* O miseram Rempubl. cui Sacerdos indoctus & idiota præficitur, Si enim Plato Rempubl. putavit esse beatam ubi Philosophi regnarent, vel Reges Philosopharentur, è contrâ, miseram & infortunatam cui tales desunt. Isaia 56. *Quomodo non infelix ea, ubi speculatores ejus cæci, nescientes universi, canes muti, non valentes latrare. Ubi non est gubernator,* Prov. 21. *Scilicet prudens, populus corruet.* Quem ergò constituit Dominus super familiam suam, fidelem oportet esse servum ac prudentem, ut det illis in tempore tritici mensuram, tum demùm familiæ Domini benè erit. *Sapientia enim* Prov. 24. *adificabitur domus, & prudentiâ roborabitur.* Secundò, necesse est ut ardentes emittant scintillas bonorum operum & exemplorum, illis enim potissimùm dicitur, Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona &c.* Eorum potissimùm est, *providere bona,* Rom. 12. *non tantùm coram DEO, sed etiam coram omnibus hominibus.* Illorum præcipuè est, vivere sine reprehensione & in medio nationis *pravæ* Philip. 2. *atq; perversæ lucere tanquam luminaria in mundo.* Non absq; ratione est quòd olim veteres Sacerdotem deliniare

liniare

lineare volentes depingerent & effigarent venerabilem senem una manu tenentem solem, aliâ horologium. Per solem namque significare volebant, vitam Sacerdotis debere esse luminosam, claram, & illustrem, contra quam nemo merito loqui posset, juxta illud Pythagoræ. Adversus solem ne loquaris id est, ne fugilla eum cuius vita est ut sol. Cùm ergò Sacerdotes in Evangelio dicantur Matth. 5. *Lux mundi*, quàm oportet eorum vitam conspicuam esse & illustrem? Quòd verò alterâ manu horologium teneret, per hoc innuere intendebant, à vita & regimine Sacerdotum dependere vitam & regimen totius populi, sicut ab horologio dependet directio civitatis & negotiorum in civitate tractatio. Est enim hora mensura quædam, & regula rerum agendarum. Hinc commune adagium. *Ut populus sic Sacerdos*. Et. Sicut *Regis ad exemplum totus componitur orbis*: ita & ad Sacerdotis, qui Rex quidam spiritualis est. Hinc pulchrè D. Chrysost. hom. 10. in Matth. *Sacerdotum bona conversatio populi est conditura*. Et lib. 3. De Sacerd. *Sacerdotalis animi pulchritudinem undiq; splendescere oportet, ut oblectare pariter & illuminare possit eorum animos, qui suos in illum oculos conjiciunt*. &c. Et D. Greg. Pastor. part. 1. c. 2. *Cùm Pastor per abrupta graditur, fit ut grex ad precipitium sequatur*. Videant ergò Sacerdotes, ut nemini dent ullam offensionem 2. Cor. 6. *Ut non vituperetur ministerium illorum*. Curent exemplum esse fidelium. 1. Tim. 4. *in verbo & conversatione & prabeant seipsos Tit. 2. Exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate*. Deniq; videant Matth. 6. *Ne lumen quod in ipsis est tenebra sint*, Et tenebras tandem exteriores Matth. 25. cum reprobis omnibus projiciantur. Custodia seu theca hujus gemmæ sit studium sacramentorum literarum. Vobis enim ô Sacerdotes potissimùm dicitur Joan. 5. *Scrutamini scripturas, quia illa sunt, quæ testimonium perhibent de me*. Sacerdoti potissimùm dicitur Isaiæ 1. *Non recedat volu-*

P

men le-

men legis hujus ab ore tuo, sed meditaberis in eo die ac nocte. Sacerdoti dicitur Ezech. 3. Comede volumen istud, & fiet in ore tuo mel dulce. Ament ergo Sacerdotes scientiam literarum, & non amant vitia carnis, ait Hieron.

Præfctis *Secularibus* & *Judicibus* do *Adamantem*. Hic lapis est admodum durus nec facile potest frangi. Per hoc significatur justitia, quæ ita dura sit oportet, ut dicat DEUS Exod. 23. *Pauperis non misereberis in judicio*. Id est ut Hieron. in Ps. 32. *Non propter pauperem, nec propter divitem, non propter proximum & longinquum, non propter cognitum & incognitum, declines à recto judicio, sed prius judica rectum judicium*. &c. Ps. 47. *Si verè utiq; justitiam loquimini, rectè judicate Filii hominum*. Quo edocet teste eodem D. Hieron. in hunc Ps. *Ut quisquis mortalium judicio fuerit usus publico, si verum loquitur, & verum judices, nec ponat in blanditiis sermonum muscipulam deceptionis, per quam occultè interimat innocentem*. *Judai justa loquebantur ad Christum, quia dicebant Magister scimus, Matth. 22. quia verax es, & viam Dei in veritate doces* Non judicabant tamen justa, quia petierunt Barabbam filium mortis & interfecerunt Christum filium vite. Imitentur Judices petram justitiæ Christum de quo scriptum est Ps. 115. *Justus es Domine, & rectum judicium tuum*. Et Isaia 11. *Erit justitia cingulum lumborum ejus*. Et Ps. 21. *Judicabit pauperes populi, & salvos faciet filios pauperum, & humiliabit calumniatorem, & liberabit pauperem à potente, & pauperem cui non erat adjutor*. Sanè qui calumniatoribus favent, Christum non imitantur: qui amore, aut odio, aut quâvis animi passione judicant, veri Judicis sectatores non sunt. Judicare enim oportet ex ratione & præscripto legum, quibus ipse imprimis Judex debet obedire ac sese subicere. Solon unus è septem Græciæ Sapientibus, interrogatus, quomodo civitas in optimo statu degeret? respondit, *Si Cives Magistratui, & Magistratus legibus obediant*. Nec multum distimi-

diffimiliter Seneca epist. 37. *Si vis omnia subicere tibi, subijce te rationi, multos reges, si te ratio regat.* Rursum Adamas venena irrita facit, ut ait Plin. Nullum majus venenum justitiam necans, quàm acceptio munerum 1. Reg. 8. *Filii Samuel declinaverunt post avaritiam, acceperunt munera, & perverterunt iudicium.* Hinc in Exodo 16. præcipiebat DEus Judicibus. *Judicent populum justo iudicio, nec in alteram partem declinent. Non accipiant personas, nec munera, quia munera excæcant oculos Sapientum.* Et Eccl. 20. *Xenia & dona excæcant oculos Judicum.* Et Pl. 28. *In quorum manibus iniquitates sunt, dextera eorum repleta est muneribus.* In quæ verba D. Hieron. *Abstinendum docet à muneribus, culpans eos qui munera accipiunt, qui iniquitatem agentes questum hujus impietatis lucrum aliquod arbitrati sunt, sicut ipse Judas proditor fecit.* Pro custodia hujus gemmæ, do Contemptum munerum. *Qui enim Isaïæ 33. excutit manus suas ab omni munere, ille in excelsis habitat.*

Virginibus do Carbunculum, qui à similitudine cum ignito carbone sic appellatur, nec tamen sentit ignem, test. Plin. lib. 37. cap. 7. Ita carnali homini videntur aduri, ut ipse uritur Virgines. Sed si ante emissum votum urerentur, matrimonium inirent, cum Apost. 1. Cor. 7. dicat. Melius est nubere quàm uri. Vel si aliquando flammâ aliquâ corripiantur, ut est naturæ nostræ, non tamen comburuntur, ut Exod. 3. comparari possint rubo Moysis, qui ardebat quidem, sed nequaquam comburebatur. Carbunculus lapis est purus, quo imprimis significatur puritas corporis & spiritûs. *Mulier innupta, inquit, virginittatis laudator S. Paulus 1. Cor. 7. Cogitat quæ Domini sunt, quomodo placeat DEO, ut sit sancta corpore & spiritu.* Re adè dicit, *corâ pore & spiritu.* Nam ut ait D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. *Nonnulla sunt virgines carne, non tamen spiritu, quarum corpus integrum, anima corrupta. Sed illa virginittas hœstia Christi est, cujus*

nec mentem cogitatio, nec carnem libido maculavit. Perit enim & mente virginitas, ut idem Doctor ait. Carbunculus est parva gemma, & commendat Virginibus humilitatem. Pulchra enim permixtio humilitatis & virginitatis, ait Bern. hom. 1, super Missus. Nec mediocriter placet DEO illa anima, in qua & humilitas commendat virginitatem, & virginitas exornat humilitatem. Laudabilis virtus virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consulitur, ista precipitur, ad illam invitari, ad istam cogeri. De illa dicitur Matth. 10. Qui potest capere capiat, de illa dicitur Matth. 18. Nisi efficiatur quis ut parvulus iste non intrabit in regnum caelorum. Potes sine virginitate salvari, sine humilitate non potes. Potest placere humilitas quae virginitatem deplorat amissam, sine humilitate, audeo dicere, nec virginitas Maria placuisset. Super quem inquit Isai. ult. requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum? Super humilem dixit, non super virginem. Si igitur Maria humilis non esset, super eam Spiritus S. non requievisset. Ideo respexit humilitatem Ancillae suae DEUS Luc. 1. potius, quam virginitatem, ut placeret virginitas, procul dubio fecit humilitas. Quid dicis Virgo superbe, Maria Virginem se oblita gloriatur de humilitate, & tu negligendo humilitatem blandiris tibi de Virginitate? expedit tibi virginem non esse, quam de virginitate insolescere. Non omnium quidem est virginitas, multo tamen pauciorum est cum virginitate humilitas. Sint ergo virgines etiam humilitate commendabiles. Porro ut hanc gemmam exacte servent do pro ejusdem custodia sobrietatem. Sobrietas enim est custos pudicitiae, se contra vero, venter aestuans merito facile despumat in libidinem ut testatur S. Hieron.

Viduis do Achatem. De hoc lapide scribit Plin. lib. 37. c. 10. quod myrrham redoleat, & contra scorpiones validus sit. Viduae myrrham saepe redolent, quia mœrore, lacrymis, & singultibus mortificantur. Sentiant etiam crebros ictus scorpionum & mul-

& multis afficiuntur molestiis, opprimuntur ab amicis & consanguineis, ab ipsis etiam liberis paulatim exuuntur bonis & fortunis. O quam varii morsus scorpionum, quam amarulenti ictus & aculei. sed adhibere o viduæ contra hos ictus & morsus, gemmam illam Achatem, per quam intelligo, spem in DEUM. i. Timoth. 5. *Qua verè vidua est, speret in Domino, ipse enim est defensor, Patronus, & susceptor viduarum Pl. 185. pupillum & viduam suscipiet. Et Pl. 67. Turbabitur à facie ejus, Patris orphanorum, & Judicis viduarum.* Hic lapis etiam sanguinei coloris est, & significare potest Christum sanguine rubicundum. *Dilectus meus candidus & rubicundus. Cant. 5. inquit sponsa. Ornent se viduæ, & depingant se Christi sanguine, dicantque cum S. Agnete in Brev. Rom. Sanguis ejus ornavit genas meas.* Dicant cum Sephora Exod. 4. *Sponsus sanguinum tu mihi es.* Cogitent sæpè non se auro vel argento, nec corruptibilibus hujus mundi rebus. *1. Petr. 1. esse redemptas, sed pretioso Christi sanguine quasi Agni immaculati.* Soletur eas hic Christi sanguis, quando sanguinem uvæ meracissimum hujus mundi bibere coguntur. Achates denique refocillat, refrigerat, Plin. loc. cit. & sitim sedat. Christus discitibundos refocillat, imò abundè potat. Joan. 7. *Si quis sitit veniat ad me, & bibat.* Ipse enim est Cant. 4. *Fons aquarum viventium.* O viduæ estote sitibundæ ad hunc fontem vivum, & dicite cum Propheta Pl. 41. *Sitivit anima mea ad te fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Domini?* Ut hanc gemmam conservetis do vobiscustodiam, perseverantem orationem. *Insistent orationibus die ac nocte, 1. Tim. 4. ad exemplū Annæ Prophetissæ viduæ Luc. 2. Mirè quoq; orationem coluit castissima vidua Judith c. 8. 12. 13. Quid enim ei imprimis virilem animum dedit, quo celebre illud facinus aggressa est, ut Holoterni caput refecaret, nisi oratio? cùm civitas ejus obsideretur ab exercitu Assyriorum, oravit ipsa instantissimè*

ad Dominum unà cum Sacerdotibus & populo, à senioribus usq; ad pueros: cùmq; exiret in campum nihil aliud civibus suis præcepit quàm ut orarent. Sed & cùm in medio pessimorum hostium versaretur, nocte & ante lucem egrediebatur foras ad orandum & deprecandum Dominum. Quin etiam ipso momento quo pugionem evaginavit ad tyranni caput abscindendum, brachium muliebri oratione roboravit, quo abscisso in urbem suam indemnis reversa cum totius civitatis plausu omniumq; exultatione.

Conjugatis do Beryllum. Dicit Plin. lib. 37. cap. 5. Beryllos esse probatissimos qui viriditatem puri maris imitantur. *Mare quando tranquillum est colorem habet Berylli.* Designat ergò hic lapis pacem, tranquillitatem, concordiam, & amorem. Amor conjugalis multùm commendandus cuiusmodi fuit inter Abraham & Saram, inter Isaac & Rebecam, inter Jacob & Rachel, Tobiam & Saram, Zachariam & Elisabecham. Debet autem amor conjugalis esse honestus & moderatus, in excessu namq; Coniuges peccare contingit. *Nihil sædus inquit D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. quàm uxorem amare quasi adulteram. Et. Adulter est in suam uxorem amator ardentior. Refert Seneca. Ait ibid. idem Hieron. Cognovisse se quendam ornatum hominem, qui exiturus in publicum fasciâ uxoris pectus colligabat, & ne puncto quidem horæ præsentia ejus carere poterat, positionemq; nullam nisi alterius tactam labris, vir & uxor hauriebant, alia non minùs inepta facientes, in qua improvida vis ardentis affectus erumpebat. Origo quidem amoris honesta erat, sed magnitudo deformis. Nihil autem interest quàm ex honesta causa quis insaniat. In aliena uxore omnis amor turpis est, in sua nimius. Vir sapiens iudicio debet amare Conjugem non affectu.* Amor ergò Coniugalis debet esse purus ut viriditatem puri maris, Berylli instar imitetur. Ut verò in quibusdam Coniugiis peccatur amoris excessu, ita in pluri-

bus

bus aliis amoris defectu. Multi hodie Conjuges inter quos quotidiana lites, rixæ, contentiones, pugnæ, &c. Multæ hodie uxores domi desidentes pavent ad adventum ebriosi & furiosi mariti, non secus quàm si lupum expectarent, ursum, aut leonem, omnia in domo subvertentem. *Tunc ululatus & gemitus per angiportus tolluntur*, ait D. Chrysof. hom. 27. in cap. 10. Corinth. 1. *Et ad tam turpis viri à vicinis & praterentibus concurruntur tanquam ad feram quandam omnia devastantem, cui sanè melius esset ut terra dehisceret, quàm ampliùs in foro despiceretur.* Apud tales nulla est tranquillitas, sed quotidiana tempestas. Porro ut hæc gemma benè servetur do Conjugatis pro custodialonganimitatem seu patientiam, quâ alter alterius defectus & infirmitates æquo animo ferat. Narrat S. Chrysof. loc. cit. Philolophum quendam malam duxisse uxorem, ut quotidie in ea toleranda erudiretur, & mansuetudini assuesceret. *Multùm doleo*, inquit idem Doctor, *quòd Gentiles nobis sint sapientiores, nobis, inquam, qui Angelos imitari jubemur, vel potius ipsum DEUM per mansuetudinem.* Labet hic in gratiam istius virtutis attexere exemplum non multùm dissimile ex Cassiano, quod refert ex illo Joan. David in Veridico Christiano cap. 58. Nobilis matrona Alexandria Athanasium Episcopum adiens, sibi unam ex viduis dari petiit, quæ Ecclesiæ impensis alebatur, cui ipsa benefacere posset. Cæterùm cum petenti optima concessa esset, queri deinde cœpit, non ex animi sui sententia sibi datam. Eâ igitur restitutâ deterrimam omnium accepit, dumque illi benignè humaniterque deserviret, nihil ab ea nisi contumelias & maledicta terebat. Verbera quoque interdum excipiens, ne quid ad exercendam animi tolerantiam deesset. Inde læta gratias egit Athanasio, quòd eam tandem sibi delegisset contubernalem, cui pro malo bonum, pro injuria beneficium reddere assuesceret. Nam se ab illa priore, quoniam mitis & mansueti in-

ti in-

ti ingenii fuerat, officiis, fuisse superatam. Videt hanc matrōnam intolerantia, mansuetudine, longanimitate ac patientia, magnum sibi proposuisse lucrum, ac pietatis mercedem. Sic quoque discant mariti asperiores ferre uxores, & è contrā, uxores molestiores maritos, ut amplam apud DEUM mercedem consequantur per hanc tolerantiam & mansuetudinem.

Adolescentibus ac pueris do Smaragdum. Hic lapis viridis quoque est coloris & jucundissimi aspectus, eoque designari potest Timor DEI, optimè juvenibus conveniens. Timor namque DEI facit juvenes virere ac florescere in omni virtute. Nec quidquam est jucundius quàm videre adolescentes non ætate sed virtute canos. Talis adolescens fuit Samuel, talis Jacob, talis Joseph, talis David. Meritò igitur Propheta Ps. 33. *Venite Filii audite me, timorem Domini docebo vos.* Et Eccli. 2. *Fili accedens ad servitutem DEI sta in iustitia & timore.* Et cap. 1. *Initium sapientie timor Domini.* Et Prov. 23. *In timore Domini esto quotidie, & habebis spem in novissimo.* Et Eccli. 1. *Timenti Dominum benè erit, & in diebus consummationis illius benedicetur.* Multi hodie, pro dolor! Adolescentes timorem Domini abiecerunt, ut in iis locum habeat quod Propheta dicit Ps. 13. *Non est timor DEI antè oculos eorum.* Quanta hodie in Adolescentibus malitia, ait Chrysof. *Quanta lascivia, quanta luxuria, quanta curiositas, quanta mollities?* Ideòque monet idem Doctor Parentes, ut quam oportet diligentiam adhibeant in educandis Filiis in timore DEI, & revocandis à lascivia, temulentia, vinolentia, aliisque vitiis ac depravatis moribus. Hom. de fide Annæ, *fi, inquit liberos acceperimus multà curâ educemus, eosque cum ab omni vitio, tum præcipuè à lascivia, quod hoc difficile sit bellum, nec alia res molestior sit huic ætati, quàm hic morbus, revocemus. Unde igitur circumvallemus eos consiliis, adhortationibus, terroribus, minis.* Si hanc devicerint concupiscentiam, nec ab aliis faciliè expugnabuntur.

buntur, sed & pecuniis erunt superiores, & temulentiam, vinolentiamq; superabunt, & improbos convictus omni studio discutient, & amabiliore erunt parentibus, & omnibus hominibus magis reverendi. Quis enim non revereatur juvenem castè sobrièq; viventem? quis non amplectatur, exosculeturq; eum qui cupiditatibus frenum imposuit? Quis non, vel è numero prædixitum multa cum gratia volet illi locare Filiam suam, etiamsi omnium fuerit pauperrimus? sicut è diverso luxuriosè viventem, etiamsi fuerit omnium opulentissimus, nemo tam miser est, nemo tam abjectè fortunæ, ut eum velit sibi Generum adsciscere. Ut igitur Filii nascantur & hominibus reverendi, & DEO amabiles, exornemus illorum animos, cumq; pudicitia ad conjugium perducamus. Rursum smaragdus dicitur curare morbum caducum, sic timor DEI præservabit adolescentes ne cadant in peccatum Eccli. 1. *Timor Domini expellit peccatum.* Præservabit ergò timor DEI à variis morbis, à peste superbiæ, à febre ardentissima luxuriæ, à phytisi invidiæ, ab hydrope avaritiæ, &c. Nam hæc virtutes etiam smaragdo adscribuntur. Ideòque Eccli. 25. *Beatus homo cui datum est habere timorem DEI.* Si autem Eccli. 27. *non in timore Domini tenueris te instanter, citò subvertetur domus tua.* Sic ergò timor DEI vobiscum, per quem Proy. 15. *declinetis ab omni malo.* Ut verò hanc gemmam non amittatis, do vobis pro custodia, præsentiam DEI. Si enim DEUM præsentem & omnia videntem judicantemque creditis, idque sæpè animo revolvitis, credo vos rarò, aut nunquam peccaturos.

Servis & Ancillis loco Strenz do Aurichalcum, quod gemmis colore tinctum solet subjici. Servorum & Ancillarum est subjici Dominis & Heris suis. 1. Petr. 2. Servi estote subditi in omni tempore Dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam discoloris. Servis etiam dici potest illud ejusdem Petri. *ibid. Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter DEUM. &c. Sicut servi DEI.*

Q

Nec

Nec ideo vos contristari oportet quod subjecti sitis : nam & Christus Dei Filius subditus erat hominibus. Subjectus etiam est quodammodo Patri. Dicit enim Apost. 1. Cor. 15. *Omnia subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat, omnia subiecta sunt ei, sine dubio prater eum qui subiecit ei omnia, tunc & ipse Filius iuxta quod homo est, subiectus erit ei qui subiecit sibi ut sit DEUS omnia in omnibus.* Nec verò tantum subiectos esse servos oportet in omni timore, sed etiam in fidelitate. Non diminuunt bona Dominorum suorum, non furentur, non alienent, non disponant de iis pro suo libitu, sed ex beneplacito Dominorum. Non agant fraudulenter in distributione eleemosynarum quæ ipsis committuntur, sed fideliter exequantur Dominorum piam voluntatem. Narrat D. Greg. in Dialog. 1. 2. cap. 18. Quendam famulum Exhilaratum nomine, à Domino suo missum, ut D. Benedicto duo vascula plena vino deferret : qui unum quidem detulit, alterum verò pergens in itinere abscondit. Vir autem Domini quem facta astucia latere non poterat, unum cum gratiarum actione suscepit, & descendente Exhilaratum monuit dicens. Vide Fili, ne de illo flascone quem abscondisti bibas, sed inclina illum cautè, & invenies quod intus habet. Qui confusus valde à DEI homine exivit. Reversus autem volens probare quod audiverat, cum flasconem inclinasset, de eo protinus serpens egressus est. Tunc prædictus Exhilaratus per hoc quod in vino reperit, expavit malum quod fecit. O utinam omnes servi eam servarent Dominis suis fidelitatem, quam Joseph Hero suo Putiphari Eunucho Pharaonis cui venditus erat in terra Ægypti! Eius enim fidelitatem herus advertens tradidit ei omnia gubernanda quæ in domo erant, unde sollicitanti se postmodum Dominae suæ ad peccatum, Gen. 30. fideliter & timoratè respondit. *Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua, nec quidquam est quod in mea non sit potest.*

potestate, vel non tradideris mihi prater te, quæ uxor eius es. Quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum? Studeant serui huius Josephi esse similes in innocentia, simplicitate, & fidelitate. Ut verò hanc lamellam æneam seruetis do custodiam, spem retributionis. Ut enim diligentius & fidelius Dominis vestris seruiatis, cogitate, DEum aliquando operam vestram remuneraturum, laborem vestrum non futurum inanem coram DEO. Cogitate vos aliquando à seruitute liberandos Rom. 8. *in libertatem gloria filiorum DEI. Nam expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. Vanitati enim creaturæ subiecta est, non volens, sed propter eum qui subiecit eam in spe.* Sperate ergo vos, qui nunc serui estis hominum, futuros aliquando Filios DEI in æterna beatitudine, & audituros vocem illam Matth. 25. *Euge serve bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* Tunc scietis quoniam unusquisq; quod fecerit bonum hoc recipiet à Domino, sive seruus, sive liber, ut Apost. promittit ad Ephesios scribens.

STRENA VI.

De Avibus.

Distribuemus nunc Strenas ab Avibus petitas, quæ in Scriptura ponuntur. Inter quas eminet regalis aquila, Hæc igitur offero in Strenam *Sacerdotibus & Præpositis Ecclesiarum* ob diversas considerationes. Primò namque inter omnes aves maximè sublimis est aquila. Quis verò status sublimior Sacerdotali? In sublimi quidem dignitate constituti sunt Principes, Reges, & Imperatores. Sed tamen hi libenter & humiliter se Sacerdotibus subijciunt, ac coram genibus eorum sese prosternunt Ecclesiastici 4. *Presbytero humilia animam tuam.* Et cap. 7. *Honora Deum ex tota anima tua & honorifica Sacerdotes. Habent quidem*

terrestres Principes vinculi potestatem ait D. Chrysoft. lib. 3. de Sacerd. Verum corporum solum. Vinculum autem Sacerdotum ipsam animam contingit, atq; ad caelos pervadit, usq; adeo, ut quacunq; infernè Sacerdotes consecerint, illa eadem DEUS rata habeat. Quidnam hoc aliud dicas, esse, nisi omnem rerum caelestium potestatem illis à Deo concessam, quorumcunq; enim, ait, peccata retinueritis, retenta sunt? quanam, obsecro, potestas hac unà major esse queat? Pater omnifariam suam potestatem Filio suo dedit, Cæterum video ipsam eandem omnifariam potestatem à Filio illis traditam. Rursum. is datum est, ut potestatem habeant, quam DEUS optimus neq; Angelis, neq; Archangelis datam esse voluit. Neq; enim ad illos dictum est. Quacunq; alligaveritis in terra, erunt alligata & in caelo. Videte ergo quàm sublimes sint Sacerdotes auctoritate & potestate.

2. Aquila altissimè volat. Ideoq; Scriptura ad superbum se elevantem ita loquitur. Abdix. Si exaltatus fueris ut Aquila, & si inter sidera posueris nidum tuum, inde detraham te, dicit Dominus. Sacerdotum est altiùs cæteris caelestia conscendere, ut dicere queant cum Apost. Philip. 3. Nostra conversatio in caelis est. Illi potissimùm, quæ sursum sunt, sapere & quærere debent. Coloss. 3. non quæ super terram. Illis præcipue dicendum & clamandum cum Pl. 72. Quid mihi est in caelo, & à te quid volui super terram? &c. O quàm sublimis fuit Aquila Apost. Paulus 2. Cor. 12. qui in tertium usq; evolavit caelum! Quàm altivolans Aquila D. Joan. Evang. qui, ut Div. August. in Joan. ait, non solum cacumina montium ut Geometra, non solum altitudinem syderum ut Astrologi, sed etiam super omnes caelos conscendit. Nisi enim conscendisset, quomodo ad verbum per quod facta sunt omnia, pervenisset? In principio inquit, erat Verbum, & Verbum erat apud Deum &c. Rursum idem tract. 36. in Joan. In quatuor Evangelis, vel potius quatuor libris unius Evangelii S. Joannes Apost. non immerito secundum intelligentiam spiritualem Aquila comparatur, altiùs enim multo sublimiusq; cæteris tribus

Evan-

Evangelistis crexit predicationem suam. Nam ceteri tres Evangeliste tanquam cum homine Domino in terra ambulant, & de Divinitate ejus pauca dixerunt; istum autem quasi pignerit in terra ambulare, sicut ipse sermonis sui exordio intonuit, crexit se non solum super terram & super omnem ambitum aëris & cali, sed super etiam omnem exercitum Angelorum, omnemq; constitutionem invisibilem Potestatum, & pervenit ad eum per quem facta sunt omnia, dicendo. In principio erat verbum &c. 3. Aquila in volatu suo est celerrima. Unde Scriptura volens significare magnam celeritatem Thren. 4. *Velociores fuerunt persecutores nostri Aquilis cali.* Ita Sacerdotes non tardos, socordes, desidiosos, ac negligentes esse oportet Jer. 38. *Maledictus homo qui facit opus Domini fraudulenter.* Alii legunt negligenter; sed in officio divino alacres, excitatos, strenuos. *Monco vos,* inquit D. Bern. term. 47. in Cant. *Dilectissimi parè semper ac strenuè divinis interesse laudibus, strenuè quidem, ut sicut reverenter, ita alacriter Domino assistatis. Non pigri, non somnolenti, non oscitantes, non parcentes vocibus, non præcidentes verba dimidia, non transilientes integra, non fractis & remissis vocibus muliebri quiddam balba de nave sonantes; sed virili ut dignum est sonitu & affectu voces spiritus S. depromentes.* Hæc ille de horis Canonicis in choro. Prov. 22. *Vidisti virum velocem in opere suo. Cor am Regibus stabit nec erit ante ignobiles.* Et Eccl. 31. *In omnibus tuis esto velox.* 4. Aquila valdè oculorum acie præcellit, & solares fixè intuetur radios. Habeant & Sacerdotes claros oculos juxta illud. Cant. 1. *Oculi tui columbarum.* Per oculos significari intentionem clarum, quia prius illuc oculos intendimus quò procedimus. Matth. 6. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum tuum corpus lucidum erit.* Habeant rectam in omnibus intentionem, nihil quærant in operibus suis nisi Dei honorem & gloriam, & animarum salutem. Attendant, Matth. 6. ne justitiam suam faciant coram

hominibus ut videantur ab eis. Non evangelisent nec ministrent turpis lucris causâ, Intueantur etiam solares radios, id est, contemplantur splendorem divinæ bonitatis, misericordiæ, ac similibus operum. Hinc non malè quadraret Sacerdotibus nomen *Videns*, cuiusmodi nomine, olim Prophetæ vocabantur. Dicit enim Scriptura hunc in modum, Reg. 9. *Olim in Israël sic loquebantur unusquisq; vadens consulere DEum. Eamus ad Videntem, qui enim Propheta dicitur hodie, vocabatur olim Videns.* Unde Saul & puer ejus interrogantes de Samuele dixerunt. *Num hic est Videns?* Debent namque plura videre quàm alii, id est, majorem divinaram rerum habere noticiam, ne obijciatur eis illud quod Christus Nicodemo. Joan. 3. *Ergo & tu Magister in Israël, & hac ignoras?* Et Matth. 15. *Si cæcus cæco ducatum præbet, nonne ambo in foveam cadunt?* Habeant ergò perspicaces oculos instar aquilæ. 5. Aquila ut nucem frangat in sublime evolat, & inde nucem in saxum aliquod demittit, & sic eam frangit. Ita Sacerdotes ut frangant dura subditorum & populorum corda, prius ipsi vitæ suæ exemplo in altum conscendere debent, tum enim majorum virtute & energia frangent duriciam cordium humanorum. Sic Christus qui Aquila vocatur Pl. 17. volavit super penas ventorum, fregit duriciam cordis discipulorum suorum. Ascendens in altum, & post resurrectionem suam discipulis apparens, Marc. 16. Exprobrans eis incredulitatem eorum, & duriciam cordis, quia his qui viderant eum resurrexisse à mortuis non crediderant. Isai. 40. *Ascendo in montem excelsum, tu qui evangelizas Sion. Quorsum ascendere oportet? vitæ sanctitate eminare, ut sagittas divinorum verborum impingant fortiùs in corda inimicorum Regis obdurata. Pl. 44. Sagittæ tuæ acutæ, populi sub te cadent in corda inimicorum Regis.* Denique docent aquilæ volare pullos suos dicente Scripturâ Deut. 32. *Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans expandit alas suas.*

suas. Ita Sacerdotum est docere inferiores & sæculares quomodo volare debeant in cœlum, & dare eis pennas ad volandum Ps. 44. sicut columbæ ut requiescant. Debent se aliquando etiam infirmitatibus hominum accommodare, & omnibus omnia fieri, ut omnes Christo lucrifaciant. Ita fecit altivolans Aquila D. Paulus, qui in tertium evolaverat cœlum, ille enim sic de seiplo testatur. 1. Cor. 9. *Cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci ut plures lucrifacerem, & factus sum Judæis tanquam Judæus ut Judæos lucrarer: iis qui sub lege sunt, quasi sub lege essem, cum ipse sub lege non essem, ut eos qui sub lege erant lucrifacerem. Iis qui sine lege erant tanquam sine lege essem, cum sine lege DEI non essem, sed in lege essem Christi ut lucrifacerem eos qui sine lege erant. Factus sum infirmus infirmis ut infirmos lucrifacerem &c.* Hæc autem omnia fecit non simulantis astu, sed compatientis affectu ut D. Aug. epist. 29. ait, & lib. contra mendacium cap. 12. *Neq; enim, ut pulchrè ait Div. Gregor. egregius prædicator, ut quasi Judæus fieret ad perfidiam erupit, neq; ut quasi sub lege esset, ad carnale Sacrificium rediit, neq; ut omnibus omnia fieret simplicitatem mentis convertit in varietatem erroris. Sed condescendendo appropinquabat infidelibus non cadendo, ut videlicet singulos in se suscipiens, & se in singulos transfigurans, compatiendo colligeret. Si ita ipse, ut illi, esset quod impendi sibi ab aliis voluisset &c.* Imitentur hæc Sacerdotes, præsertim Pastores.

Præfatis *Sacularibus* ex Avibus offero *Gruem*. Hujus avis mentio etiam fit in Scriptura, nam Jerem. 8. Ubi nos legimus. *Hirundo & ciconia custodierunt tempus adventus sui.* Quidam legunt. *Hirundo & grues.* Condiciones istius avis optime

primè conveniunt Rectoribus & gubernatoribus civitatum. De his conditionibus accuratè scribit S. Ambr. l. 5. Hexam. c. 15. Grues iniussæ & voluntario usu in nocte sollicitam exercent custodiam, dispositos vigiles cernas cæteris sui generis consortibus quiescentibus. Aliæ circumeunt & explorant ne qua ex parte insidiæ tendantur, atq; omnem deserunt impigrò sui vigore tutelam. Post ubi vigiliarum tempus fuerit expletum, perfunctâ munere in somnum se componit præmissò clangore ut excitet dormientem cui vicem muneris traditura est. At illa volens suscipit sortem, nec invita & pigrior somno renuntiat, sed impigrè suis se excutit stratis, vicem exequitur, & quam accepit gratiam pari curâ atq; officio repræsentat. Hunc etiam volantes ordinem servant & hâc moderatione omnem laborem alleviant, ut per vices fungantur ductûs sui munere: præcedit enim una cæteris, præstituto sibi tempore, & quasi ante signa præcurrit, deinde convertitur, & sequenti sortem ducendi agminis cedit. Non dissimilia de Gruibus scribit Plin. lib. 10. cap. 23. Quando proficiunt, consentiunt, volant ad prospiciendum altè, ducem quem sequantur eligunt, in extremo agmine per vices qui acclament dispositos habent, & qui gregem voce contineant. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno & decidens, indiligentiam coarguat, cæteræ dormiunt capite subter alam condito alternis pedibus subsistentes, dux erecto prævidet collo ac prædicat. Discant ab his avibus moderatores ac rectores invigilare publicæ salutis, sic curare singulos tanquam omnes, & sic omnes tanquam singulos. Faciant ut monerit Sapiens Proverbiorum 6. *Discurre, festina, suscita amicum tuum.*

tuum &c. De Alexandro Magno narrat Laërt. lib. 5. in Arist. solitum eum ut plurimum exercis brachiis dormire, & alterâ manu prendere amplectique globum argenteum supra vas a-heneum, ut laxatus somno & in vas cavum illud incidens sonitum cieret, atque dormientem excitaret. An non ille accuratè Grues imitabatur? Excuciant somnum Duces qui capi & trucidari nolunt ab hoste: multos enim somnus perdidit, necique dedit. Holofernes Assyriorum Princeps Judith 13. in lecto suo dormiens ac stertens, capite truncatus est per mulierem. Jahel dormientem occidit Sisaram. *Tullii* inquit Scriptura Judic. 4. *Jahel uxor Aber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleum, & ingressa absconditè & cum silentio posuit supra tempus capitis ejus &c.* *Isbojeth* 2. Reg. 4. *super stratum suum dormientem in meridie Rechab & Baana frater ejus percutientes interfecerunt.* David hastam & scyphum dormienti in castris Sauli abstulit 1. Reg. 26. quem nullo negotio trucidasset, si libuisset. Samson obdormiens in sinu Dalilæ à Philistiim apprehensus est oculisque orbatus Judic. 16. Infelix exitus paucorum exemplum est omnium. Discant etiam à Gruibus Præfecti, alter alterius onera portare, neq; enim omnia soli onera portare sufficiunt. Constituant ergo fideles Vicarios & Coadjutores, qui suppetias ferant manusq; auxiliatrices. Sequantur salubre consilium quod Jethro Moyfi dedit in constituendis judiciorum Magistratibus Exod. 18. *Audi,* inquit ille Moyfi *verba mea, atq; consilia &c.* Notat etiam Plutarch. lib. de solert. animal: fol. 967. aliter volare grues aëre tranquillo & sereno: aliter densiore & asperiore. Aëre enim tranquillo procedunt in modum lineæ, aëre verò asperiori in modum trianguli, ut cuspide illius sinûs ac dispositionis commodius aërem obsistentem findant. Imitemini & vos istam solertiam ô Præfecti Reipub. & discite hinc, quomodo gubernanda sit Respub. Aliter enim regenda in tranquillitate pacis,

R

aliter

aliter cum spirant venti & ingruunt tempestates bellorum ac tumultuum &c. Constituite tunc bene agmen vestrum ne vi ventorum rumpatur & scindatur ordo & politia. Porro Judices omnes & Præfatos hic moneo verbis laudatissimi Josaphat 2. Paralip 19. *Videte quid faciatis, non enim hominis sed DEI exercetis judicium, & quodcumq; judicaveritis in vos redundabit. Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia cuncta facite.* Et iterum cap. 6. Vos hortor cum Sapiente. *Audite Reges & intelligite, discite Judices finium terra &c.* Denique cum Psalmista Pl. 2. *Et nunc Reges intelligite, erudimini qui judicatis terram, servite Domino cum timore, & apprehendite disciplinam &c.*

Sequuntur *Virgines* quibus in Strenam do *Lusciniam* seu *Philomelam*, licet in Scriptura non reperiatur. Sed quia in hac avicula multa sunt considerata, quæ virginibus apprimè conveniunt. *Luscini* imprimis propter teneritudinem ægrè ac difficulter potest educari. Sic *Virginem* seu *Virginitatem* diu illæsam servare difficile est. Diximus supra ex D. Hieron. pudicitia formam rem esse teneram & quasi florem pulcherrimum ad levem auram marcescere, lenique flatu corrumpi. Nimirum ut pupilla oculi facilè læditur nisi cum summa providentia custodiatur: ita *Virginitas* facilè detrimentum patitur, nisi omni custodiâ atque cautelâ servetur, ut meritò Sapiens monuerit Eccli. 7. *Filia tibi sunt, serva corpus illarum, & non ostendas faciem tuam hilarem ad illas, trade filiam, & grande opus feceris, &c.* Cui conformis D. Paulus 1. Cor. 7. *Si quis turpem se videri exillimat super Virgine sua, quòd sit super adulta, &c.* Unde non adeò commendandi Parentes qui filios aut filias ad Matrimonium aspirantes, neque de ingressu alicujus Religionis approbatæ seriò deliberantes & cogitantes, diutiùs quàm par est detinent, antequam nuptui tradant, cum sit meliùs nubere quàm uri. Ideòque si non se continent, nubant ait idem Apostol. 2. *Luscini* licet amica-

bilis

bilis sit & grata avicula, tamen decore ac colore plumarum seu pennarum, se non ita reddit commendabilem. Sed illud ex quo potissimum commendatur, internum est. Ita Virginis pulchritudo potissima ab intus. Non se putet Sponso suo amicabilem & gratam fieri externo cultu & apparatus splendore. i. Tim. 2. *Mulieres in habitu ornatae cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus vel auro, vel margaritis, aut veste pretiosa &c. Dum enim ornari cultius & evagari liberius Virgines volunt,* ait D. Cyprian. de Habitu Virg. *esse Virgines desinunt, furtivo de decore corrupta, viduae antequam nuptiae, non mariti sed Christi adultera, quam fuerant praeiis ingentibus Virgines destinatae, tam magna supplicia pro amissa virginitate sensura. Et paulo post. Estote tales quales vos Deus artifex fecit, maneat in vobis facies incorrupta, cervix pura, forma sincera. Non inferantur auribus vulnera, nec brachia includat aut colla de armillis & monilibus catena pretiosa. Crines nullo colore fucari, oculi conspiciendo DEO digni. Et rursus. Sericum & purpuram induti, Christum induere non possunt, auro & margaritis & monilibus ornati ornamenta cordis ac pectoris amiserunt.* 3. Philomela dulcissimè ac suavissimè cantillat, sic de Virgine Christi; Sponsa dicitur Cant. 2. *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & facies decora.* Talem autem addit in dulcissimo suo Cantico Virginum Princeps Luc. 1. *Magnificat anima mea Dominum.* &c. Audi quomodo ad dulcedinem divinarum laudum & Ecclesiasticorum canticorum horretur D. Aug. *de bono Virginit.* *Laudate dulcius quem cogitatis uberiùs, sperate feliciùs cui servitis instantiùs, amate intensiùs cui placetis, ardentiùs. Lychnis accensis & lucernis ardentibus expectate, Dominum quando veniat à nuptiis. Vos adferetis ad nuptias, Agni Canticum novum quod cantabitis cytharis vestris, non, utique tale, quale cantat univèrsa terra, cui dicitur. Cantate, Domino canticum novum, cantate Domino univèrsa terra.*

R 2

Sed

„ sed tale quale nemo nisi vos, poterit dicere. Sic enim vos vidit
 „ in Apoc. quidam præ cæteris dilectus Agno, qui discumbere su-
 „ pra pectus ejus solitus erat, & bibebat, & eruðtabat mirabilia,
 „ super coeleste DEI verbum. In quo alludit ad illa verba Apo-
 „ calipsis. Cantabant quasi canticum novum ante sedem, & ante
 „ quatuor animalia & Seniores. Et nemo poterat dicere canti-
 „ cum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti
 „ sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinqui-
 „ nati, Virgines enim sunt, hi sequuntur Agnum quocunq; iè-
 „ rit. 4. Nec tantum à dulcedine ac suavitate vocis philomela,
 commendatur, sed etiam à fortitudine & pertinaci quadam in-
 stantia. *Lusciniis*, inquit Plin. lib. 10. cap. 29. *diebus ac noctibus*
continuis quindecim garrulus sine intermissu cantus densante se fron-
dium germine non in novissimum digna miratu ave. Primum tan-
 ta vox tanto in corpusculo, tam pertinax spiritus, &c. Et vobis ô Vir-
 gines ut sitis spirituales quædam lusciniæ necessarius est fortis
 & pertinax spiritus; quia dæmon variis modis diversisque arti-
 bus ac fraudibus vestram arcem oppugnat. Fortiter igitur & vi-
 riliter resistendum clamando ad DEum, fortiusque inclaman-
 do divinis ejus auribus, ad implorandam ejus opem his aut simi-
 libus verbis. *DEus in adjutorium meum intende &c.* Et Ps. 117.
Exurge Domine adjuva nos, & libera nos propter nomen tuum. Et,
Dominus mihi adjutor & ego despiciam inimicos meos. Et Matth. 8.
Domine salva nos perimus. Et Ps. 53. *Exurge Domine quare obdor-*
mis? exurge & ne repellas in sinem. Et Ps. 55. *In Domino speravi, non*
timebo quid faciat mihi caro, &c. Denique lusciniæ minores seu
 juniores imitantur versus ac cantus majorum æmulâ quâdam
 attentione, præbentque se audiendo dociles. *Certant inter se in-*
quit idem Plin. palamq; animosa contentio est. Meditantur alia ju-
niores, versusq; quos imitentur accipiunt. Audit discipula intentio-
ne magnâ & reddit, vocibusq; reticens intelligitur emendata carre-
 Etio,

Etio, & in docente quadam reprehensio. Ita & Virgines studeant imitari virtutes perfectiorum, & præbeant se in omnibus piis instructionibus & spiritalibus exercitiis dociles & attentas. Admittant etiam libenter correptionem Seniorum. Cogitent sibi multa deesse ad perfectionem, & studiosè ac sollicitè observent aliorum virtutes ac perfectiones, quas suæ proponant imitationi. Ita refertur apud *D. Bern.* de quodam Monacho, eoque Laico, qui ad ejus pedes se projiciens cum magna confusione seipsum accusabat. Væ mihi, quia Fratrem unum hæc nocte consideravi, in quo triginta virtutes numeravi, quarum nec unam quidem in me invenio. Id ipsum fecit & *B. Bern.* ferm. 5. in Cant. Alium intueor singularis abstinentiæ, alium verò patientiæ admirandæ, alium autem summæ humilitatis, & mansuetudinis, alium multæ misericordiæ & pietatis, istum in contemplatione frequenter excedere, hunc pulsare cælos orationum instantiâ, alios in aliis præeminere virtutibus. Hos, inquam, considero omnes ferventes, omnes devotos, omnes cælestibus donis & gratiis affluentibus, tanquam spirituales vera montes, qui à Domino visitantur. Ego autem qui horum in me invenio nihil, quid me aliud putem quàm unum de montibus Gelbœ, quem præterit in ira & indignatione sua ille cœterorum benignissimus visitator? Filioli hæc cogitatio continet oculorum extollentiam, conciliat gratiam, Sponsi saltibus præparat. Nec minus luculenter *Gregor.* 24. Moral. 6. Qui plenissimè intelligere appetit qualis est, tales debet conspiciere qualis non est, ut ex bonorum forma metiatur quantò ipse desertus bonis deformis est. Ex iis quippe quibus plenissimè bona adsunt, perpendit rectè, quæ sibi minus sunt, atq; in illorum pulchritudine conspicit foeditatem suam, quam in semetipso & perpeti potest & sentire non potest. Justorum ergò debemus vitam conspiciere, ut subtiliter deprehendamus nostram,

stram, illorum videlicet species quasi quædam forma nobis imitanda proponitur, quia nostra lectio est vita bonorum. Ultimò, Luscinia satifæcundæ sunt. Dicit enim Plin. loc. cit. eas parere cum plurimum sena ova. Ita Virgines licet steriles sine prolium, sæcundæ tamen sint virtutum, gratiarum & privilegiorum DEL. Hinc Isai. 56. *Non dicat Eunuchus qui se castravit propter regnum DEL, nec virgo, ego lignum aridum, quia hæc dicit Dominus Eunuchis, qui custodierunt sabbata mea, & elegerunt quæ ego volui, & servaverunt fædus meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, &c.*

Viduis pro Strena offero Turturem. Convenit hæc avis Viduis ob certas quasdam considerationes. 1. Turtur est coloris ferè cinerei, sic oportet habitum Viduarum esse lugubrem, ab habitu Conjugatorum quæ cupiunt placere viris, & Juvenularum quæ ambiunt maritos, valdè diversum. Sic Judith cap. 10. *Induebatur vestimentis viduitatis sue,* quibus exuebat se cum ad Holofernem descenderet. Sic & Thamar Gen. 38. cum concepisset ex Juda deposuit habitum suum, & induit se vestimentis viduitatis suæ. Commendat Salvinam viduam D. Hieron. quòd litam purpurisso & cerusâ faciem super feretrum mariti diluerit, quòd pullam tunicam nigrosq; calceolos candidæ vestis & aurati abaci depositione sumpserit, sicque in jejunio perseveraverit. Habitus ergò nimis ornatus, & sæcularis, qui levitatem atq; lasciviam indicat, minimè decet viduas quæ verè viduæ sunt. Sed etiam fugiat vidua consortium earum, quæ in hac levitate ambulant. Hinc idem Hieron. ad Furiam viduam scribit ita. *Juvenum fuge consortia, comatulos, comptos, atq; lascivos domus tua tecta non videant. Nec Procurator calamiltratus, nec formosus collactaneus, nec rubicundus & candidus affecla lateri tuo adhareat.* 2. Turtur non iterat socialem conjunctionem, semel viduata & orbata compare, ut pulchrè ac disertè testatur D. Ambrosius.

brof. lib. 5. Hexam. cap. 19. *Turtur ubi jugalis proprii fuerit a-
 missione orbata, pertinet ad thalamos. & nomen habet conjugii, cò quòd
 primus amor fecerit eam dilecti morte deceptam. Itaq; iterare conjun-
 ctionem recusat, nec pudoris jura, aut complaciti viri resolvit fæde-
 ra, illi soli suam charitatem reservat. Illi custodit nomen uxoris. Dilectæ
 mulieres quanta sit viduitatis gratia, quæ etiam in avibus prædi-
 catur. Quis has leges turturi dedit? Si hominem quæro, non inve-
 nio: homo enim nullus est aulus, quando nec Paulus est aulus le-
 ges tenendæ viduitatis præscribere. Nam ipse ait 1. Tim. 5. *Volo
 ergo juniores nubere, filios parere, Matres familias esse, nullam occasio-
 nem dare adversario. Et alibi 1. Cor. 7. Bonum est illis si sic per-
 manserint, quòd si se non continent, nubant. Melius est enim nubere,
 quàm viri. Optat Paulus in mulieribus, quòd in turturibus perseverat.
 Et juniores hortatur ut nubant, quia mulieres nostra turturum pu-
 dicitiam vix implere possunt. Ergo turturibus DEUS hunc insudit
 affectum, hanc virtutem continentia dedit, qui solus potest præscribe-
 re quòd omnes sequantur. Turtur non uritur flore juventutis, non ten-
 tatur occasiois illecebrâ. Turtur primam fidem irritam nescit facere,
 quia novit castimoniam servare primâ connubii sorte promissam. Hæc
 S. Hieron. Optat D. Paulus 1. Cor. 7. ut mulieres hanc turturum
 cõditionem imitentur. *Beatior inquit, erit, si sic permanserit secun-
 dùm meum consilium. At jam, invenire est viduas, quæ vix sepul-
 to primo marito alterum ambiunt. Quæ si juxta D. Hieronymi
 monitionem ad Furiam, cogitarent quotidie se morituras, nun-
 quam ad secundas nuptias aspirarent. Interim obtendunt ple-
 ræq; honestam matrimonii secundi causam. Solent enim, ait,
 idem D. Hieron. adolescentulæ viduæ, quarum nonnullæ abie-
 runt retrò post Sathanam cùm luxuriatæ fuerint in Christo, nu-
 bentes dicere. Patrimonium meum quotidie perit, majo-
 rum meorum hæreditas dissipatur, servus meus contumeliosè,
 locutus est, imperium ancilla neglexit. Quis procedet,
 ad pu,***

„ ad publicum ? quis respondebit pro agrorum tributis ?
 „ parvulos meos quis erudiet ? & vernulas quis educa-
 „ bit ? Et hanc pro nefas causam opponunt matrimonii, quæ
 „ vel sola debuit nuptias impedire. Superducit mater filiis non
 „ nutricium sed hostem : non Parentem sed Tyrannum, inflam-
 „ mata libidine obliviscitur uteri sui, & inter parvulos suas mi-
 „ serias nescientes, lugens dudum, nova nupta componitur.
 „ Quid obtendis matrimonium ? quid superbiam servulorum ?
 „ conficere turpitudinem. Nulla idcirco maritum ducit ut cum
 „ marito non dormiat. 3. Turtur est avis gemebunda, sic vi-
 „ duarum est gemere ob varias calamitates in quas se incidisse co-
 „ gnoscunt. Dicant ergo sæpè cum Propheta Pl. 26. *Laboravi in*
gemitu meo &c. Pl. 37. Rugiebam à gemitu cordis mei, &c. Pl. 101.
Pl. 37. Gemitus meus non est à te absconditus. 4. Turtur non quæ-
 rit arbores frondosas nec opacas, sed siccas & foliis orbatas : ita
 viduæ non quærant oblectationes mundanas, nec carnales deli-
 cias. Nam 1. Tim. 6. *Vidua quæ in deliciis est, vivens mortua est.*
 Hoc est, in evidenti est periculo mortis. Sic enim dicimus de a-
 liquo, *perit*, cum in gravem se mortis coniecit occasionem. Sed
 Isaïæ 38. *Recogitent annos suos in amaritudine anime sue.* Amenc
 loca solitaria, incumbant pœnitentiæ operibus, jejument cor-
 pusque suum castigent, & secundæ quasi virginitalis agant vi-
 tam. Denique Turtur avis est pudicissima semper habitans in
 sublimibus, ut ait D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. imitentur
 viduæ hanc pudicitiam. Vult enim Apost. 1. Tim. 3. *Mulieres esse*
sobrias & pudicas. Habitent etiam in sublimioribus. Pl. 90. *Altis-*
simum Dominus posuit refugium suum. Ædificent in profundissi-
 mis Christi vulneribus, ut possint, Eph. 3. *Comprehendere cum omni-*
by Sanctis quæ sit latitudo, & longitudo, sublimitas, & profundum, &c.
Conjugatis in Strenam offero Columbam. Conditiones e-
 nim columbæ Conjugatis rectè conveniunt. Inprimis colum-
 bæ ser.

bæ servant conjugalem quandam pudicitiam, nec thorum violant. Conjugati servate fidem hinc inde promissam, sitq; vobis nefas & horret dum crimen violare thorum alterius. Heb. 13. Mementote honorabile esse Connubium in omnibus & thorum immaculatum, fornicatores & adulteros judicare DEum. Mementote verborum D. Job 31. *Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostium amici mei insidiatus sum, scortum alterius sit uxor mea, & super illam incurventur alii hoc enim nefas est & iniquitas maxima: ignis est usq; ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina.* Audite etiam Sapientem Prov. 6. *Qui adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam. Turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur.* Et Eccli. 23 *Omnis homo quasi transgreditur lectum suum contemnens in animam suam, & dicens, quis me videt? tenebrae circumdant me, &c.* Sic & mulier omnis relinquens virum suum & stituens hereditatem ex alieno matrimonio &c. 2. In columbis commendatur simplicitas dicente Christo Matth. 10. *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbe.* Laudandi Conjuges simplices & recti, à quibus abest zelotypia. Ab ejusmodi simplicitate commendatur D. Job. c. 1. *Erat ille simplex &c.* Magnum in conjugio malum zelotypia. *Dolor cordis & luctus mulier zelotypa inquit Eccli. 25. In muliere zelotypa flagellum linguae omnibus communicans. Grave malum zelotypia inquit D. Chrysoft. hom. 56. in cap. 38. Genes. Et desinit in insipientiam ut evenit Racheli dicenti marito, da mihi liberos, alioquin moriar, emulando Liam sororem suam quae pepererat. Inconsiderata enim fuit hac muliebri petitiō animaq; ab emulatione impugnata.* Et term. 10. in 4. Eph. *Zelotypia sursum ac deorsum versat ac turbat omnia, & non solum terrarum orbem, sed etiam Ecclesiam innumeris malis opplevit.* Caveant sibi Conjuges ab hoc malo & servent simplicitatem columbinam, sintq; oculi eorum oculi columbarum.

3. Columba fuit nuncia pacis, Emisit enim ex arca Noë columbam

S

bam

bam cessante diluvio Gen. 8. quæ reversa sub vesperam portavit ramū oliivæ virentibus foliis in ore suo. Unde Noë intellexit quòd cessassent aquæ super terram. O Conjuges estote & vos pacifici, aut si ingruente aliquâ tempestate pax domestica turbata fuerit vel expulsa, illico inferte ramum pacis. *In tribus enim beneplacitum est spiritui meo ait Eccli. 35. quæ sunt præbentia coram DEO & hominibus, concordia fratrum & amor proximorum, & vir & mulier benè sibi consentientes.* In signum pacis servant columbæ communem domum, servant & Conjuges comunem domum, non habitent separatim vel divisim, non cogitent divortia. *Iu. 1. Cor. 7. qui matrimonio juncti sunt, precipio, non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere quòd si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari & similiter, vir uxorem non dimittat. Precepit Dominus, ait D. Hieron. lib. 3. ep. 10. Uxorem non debere dimitti exceptâ causâ fornicationis, & si dimissa fuerit, manere innuptam. Quidquid viris jubetur, redundat in feminas. Neq; enim adultera uxor dimittenda est, & vir mechus retinendus. Quod non licet feminis, aequè non licet viris, & eadem servitus pari conditione censetur. Alia sunt leges Casarum, alia JESU Christi. Aliud Papinianus, aliud Paulus noster precepit. Apud illos viri impudicitie frana laxantur, & solo stupro atq; adulterio condemnato, passim per lupanaria & ancillulas libido permittitur, quasi culpam dignitas faciat non voluntas.*

4. Columba masculus parturienti fœminæ solatia ac ministeria affectuosè præstat. Et vos mariti subsidio & solatio uxoribus gravidis & infirmis, aut quâvis necessitate laborantibus estote. *Vir. 1. Pet. 3. similiter cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem tanquam & coheredibus vite æternæ, ut non impediatur orationes vestra. Considera mulierem ait. D. Chrysof. hom. 27. in 10. ad Cor. 1. Debile vas esse. Tu autem vir propterea Princeps factus es, & capitis loco datus, ut subdita feras imbecillitatem. Velis igitur tuum illustrare principatum, quòd facies,*

cies, si subdita non insultaveris. Si enim illam qua suum post te locum obtinet contumeliâ afficis, non parùm tui principatûs derogas honori. Et paulò post. Quotiescunq; aliquid molesti domi contigerit, si quid uxor peccaverit consolare & noli merorem auferre. Quod si invicem onera ferenda sunt, multò magis uxoris: & si pauper sit noli exprobrare, & stultia nolite insultare, sed esto modestior, etenim tuum membrum est, & caro una facti estis. Refert ibidem exemplum de quodam Philosopho, qui cùm malam haberet uxorem, pravam, temulentam, & interrogaretur quâ gratiâ ejus mores toleraret, respondit, ut gymnasium & palæstram Philosophiæ domi habeam. Ero enim inquit tum cæteris mansuetior, cùm in eâ toleranda domi erudiar.

Jam ad fructum matrimonii quæ est proles. Pueris ergò & Adolescentibus do *Ciconiam*, de hac dicit Scriptura, quòd custodiat tempus adventûs sui. Utinam & vos Adolescentes custodiretis, & cognosceretis tempus adventûs vestri, quare nimirum in hunc mundum veneritis, non ad otia, ludendum, bibendum, comedendum, luxuriandum, pejerandum, mentiendum, &c. Sed ad, DEO, Parentibus serviendum, & obsequendum. Quod quidem erga Parentes obsequium vos *Ciconiæ* docent, quæ Parentibus jam senio confectis & quodammodo implumibus subsidium afferunt, ac tegumentum præbent eos cooperiendo propriis alis. Hinc avis ista apud Romanos *pia* dicebatur, seu pietatis symbolum. Discant exemplo ejus Filii Parentum necessitati subvenire, eosq; si pauperie gravantur sustentare, hoc enim est verè Parentes suos honorare ut Christus testatur Matth. 15. *Deus dixit. Honora Patrem & Matrem, vos autem Scribæ & Pharisei dicitis, quicumq; dixerit, Patri vel Matri munus quodcunq; est ex me tibi proderit, & non honorificabit Patrem vel Matrem suam, &c.* *Ciconia* est avis elingvis aut non nisi particulam linguæ habens, non sicut ergo adolescentes multùm loquaces & garruli, sed discant lin-

lingvam compescere. Proximus ille DEO qui scit ratione tacere. Hinc Eccli. 32. *Adolescens loquere in tua causa vix, &c.* Et Prov. 18. *Qui prius respondet quàm audiat stultum se esse demonstrat.* Et Eccli. 11. *Priusquàm audias ne respondeas verbum, & in medio Seniorum ne adjicias loqui.* Imitentur exemplum Christi duodennis, quem, Luc. 2. dicitur, sedisse in medio Doctorum audientem illos & interrogantem. Prius, inquam, audientem, quàm interrogantem. Hæc de Conjugatis & Filiis.

Servorum & ancillarum oblivisci non oportet, quia Dominus formam servi accipere dignatus est: his igitur pro Strena largior Gallum, cujus condiciones illis applico. Gallus, in primis, est avis domestica, manens in territorio Domini sui, neque per alienas ædes multum discurret. Sic decet servos & ancillas se continere domi, nec passim discurrere vel egredi, nisi quando mittuntur. Decet eos custodire domum, ibique paratos esse, ut pulsantibus aperiant, ut Christus D. dicit in quadam parabola Luc. 12. *Sini lumbi vestri praeincti, &c.* Gallus multum vigilat, dormientesq; tempestivè excitat. Luc. 12. *Beati servi illi quos cum venerit Dominus &c.* Gallus attollens caput videtur uno oculo cœlum, altero terram aspicere, sic faciant servi quæ jubentur dum non repugnent æquitati vel honori Dei. Quia Act. 5. *potius obediendum Deo quàm hominibus,* alterum oculum ad voluntatem Dei attollant, altero verò Domini terrestris voluntatem aspiciant. Duobus enim illos Dominis oportet servire, sed non sibi contrariis, non sic placere debent homini ut displiceant DEO. Alioqui Gal. 1. *Si adhuc hominibus placerem potius quàm DEO, Christi servus non essem.* Gallus terram scalpendo escam eruit ac sollicitè cibum quærit non otiosè obambulat, sic & vos in sudore vultus vestri vescamini pane vestro. 2. Thess. 3. *Qui non vult operari non manducet.* Gallus si reconditam eruerit escam eam sibi non reservat, aut saltem non soli, ita si famulorum labor

bor cedat in Dominorum utilitatem. Denique gallus leoni ferarum generosissimo & fortissimo terrori est. Prov. 30. Sic vitam vestram componite & instruite servi, ut terrori sitis diabolo, qui tanquam leo rugiens querit quem devoret. 1. Petr. 5. Hoc autem fiet si frequenter & devotè Sacramento Dominici Corporis vos munieritis, cum enim tanquam leones ignem spirantes ab hac mensa recedatis facti diabolo terribiles, ut ait Chrysostr. hom. 61. ad populum.

Pueris in Strenam do Vermiculum sed alatum instar avis, Apem. Est valdè diligens & assidua temporis sui exactam rationem habet, colligit namque in æstate formicarum more ea quibus vivat hyeme. Discant ejus exemplo Pueri præsertim scholares diligenter ac fructuosè tempus suum expendere ac collocare. Sint assidui in studiis aliisque honestis ac salutaribus exercitiis. *Nulla dies abeat quin linea ducta supersit.* Cogitent illud Catonis. *Non jacet in molli veneranda scientia lecto: ipsa sed assiduo parva labore venit:* Rursum illud Horatii; *Qui studet optatam cursum contingere metam, multa tulit, fecitq; Puer, sudavit & alfit.* Meminerint DEum omnia laboribus vendere. Diligenter seminent in juventute ut aliquando metant in senectute. Nam ut Sapiens dixit Eccli. 25. *Qua in juventute tua non congregasti quomodo in senectute invenies?* Apis delectatur floribus, iisque frequenter circumvolitando præsens est, gaudetque florum odore. Ita gaudeant Pueri & scholares floribus virtutum, & libenter & frequenter conversentur cum eis, qui Christi sunt bonus odor 2. Cor. 2. seu qui virtutum odorem ex se diffundunt. Agant & tradant cum ingenuis, & piis suæ sortis juvenibus, non cum perversis ac depravatis; ne eorum vitiosos mores induant, cum bonis enim boni erunt, & cum perversis pervertentur. Prov. 22. *Adolescens juxta viam suam & cum senuerit non recedet ab ea.* Apes sequuntur Ducem suum eique in omnibus obtemperant, ita

Pueri & scholares Præceptores suos qui eis sunt duces vitæ ac morum, libenter sequantur, illisque in omnibus prompto animo obediant aliquid præcipientibus. Apis est animal sobrium ac castum. Sobrietas ac castitas in signe sunt ornamentum juventutis. Hinc Apost. Tit. 2. *Juvenes hortare ut sobrii sint.* Sobrietas acuit ingenium, & gignit subtilem sensum; & è contrâ, pingvis venter non gignit tenuem & subtilem sensum. Ut ergo juvenes felicem in studiis faciant progressum, sobrii sint. Castitas quoque eos maximè decet, nam ut Horat. *Qui studet operam cursu contingere metam. Abstineat Venere & Baccho.* Denique Apes gaudent alveari suo libentissimè que illud ingrediuntur. Ita pueri & studiosi frequenter intrent Ecclesiam deprecaturi DEUM pro felici studiorum successu, & invocaturi gratiam Spiritûs S. Nam non minùs aliquando orando quàm studendo & laborando in eruditione proficitur, ut D. Thomæ, Bernardo, Bonaventuræ contigisse legimus.

S T R E N A VII.

De Animalibus Quadrupedibus.

Daturus nunc sum omnibus & singulis statibus pro Strena Christum D. sub diversis animalibus consideratum & figuratum in Scriptura.

Sacerdotibus ergo do Christum tanquam *Cervum*. Comparatur enim Cant. 2. *hinnulo cervorum. Similis esto dilectæ mi capræ, hinnuloq; cervorum.* Diversa in Cervis considerantur, quæ Christo ejusque Sacerdotibus conveniunt. 1. Christus mirabiliter salit. Salit è sinu Patris in sinum Virginis, è sinu Virginis in terram, è terra in crucem, è cruce in sepulchrum, & infernum. Hinc Cant. *Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles.* Transilient etiam Sacerdotes foveas peccatorum, lapides offensionum.

bonum, impedimenta virtutum, non sint infixi in limo profun-
 di Pl. 65. nec in sœcibus vitiatorum, studeant se extricare sordibus
 & inquinamentis hujus sœculi. Dicant cum Propheta Pl. 7. *In Deo*
meo transgrediar murum. 2. Cervus facillè cicurari potest, reddi
 mitis, placidus est & simplex. Talis fuit mysticus cervus Christus
 D. Matth. 11. *Discite à me quia mitis sum & humilis corde.* Talem
 etiam oportet esse Sacerdotem & Episcopum testante Paulo
 Tit. 1. *Oportet Episcopum esse hospitalem, benignum, &c.* Sed licet
 cervus sit animal innocens, bellum tamen gerit cum serpenti-
 bus teste Plin. lib. 8. cap. 32. *Est iis cum serpente pugna, inveltigant*
cavernas, nariumq; spiritu extrahunt venientes. Ita Chri-
 stus pugnam inivit cum serpente infernali, adeòque diabolis in-
 visus fuit, ut ejus præsentiam ferre non potuerint. Clamabant
 enim Marc. 1. Luc. 4. *Quid nobis & tibi Jesu Nazarens, venisti an-
 te tempus, perdere nos?* Extraxit eos quoque ex cavernis corpo-
 rum & animarum ejiciendo, scilicet ex corporibus obsessorum.
 Sic & Sacerdotum est pugnare cum antiquo serpente ut acci-
 piant regnum æternum. Sint capitales inimici spirituum infer-
 nalium. Extrahant eos cum facultate Superiorum ab energu-
 mentis & catechumenis spiritu oris sui, dum exorcisant & ba-
 ptisant. *In nomine meo* inquit Christus Marc. ult. *damonia ejici-
 ent, serpentes tollent.* 3. Cervus velox est in cursu & saltu, unde
 Isaia 35. *Tunc saliet sicut cervus claudus.* Christus etiam velox
 fuit in cursu & saltu suo, quia Pl. 18. *Exultavit ut gygas ad curren-
 dum viam suam.* Estote & vos DEI Sacerdotes veloces in cursu
 vestro, & sicurrite ut comprehendatis 1. Cor. 9. Dicite cum Pro-
 pheta Pl. 17. *Perfice gressus meos tanquam cervorum,* nimirum ad
 transilanda spinosa hujus sœculi. Dicite rursum cum eodem
 Pl. 18. *Viam mandatorum tuorum cucurricum dilatasti cor meum.* De
 Petro & Joanne scriptum est, Joan. 20. *Currebant a utem duo si-
 mul ad monumentum & ille alius discipulus quem amabat Jesus præ-
 sucurret citius Petro.* Sic & vos in spiritali stadio certatim cur-
 rite,

rite,

rite, ut dicere liceat cum Apostolo 2. Tim. 4. *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, &c.* 4. Cervus juxta fontes libenter versatur Pl. 41. *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum.* Ita & mysticus Cervus noster juxta fontem invenitur, ibique sedet & requiescit. Dicit enim Scriptura Joan. 4. *Jesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem.* Imò & ipse fons est Jerem. 2. *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ.* Estote & vos Sacerdotes mystici cervi, quærite fontem gratiæ, fontem Scripturarum. Anhelate ad DEum fontem vivum & dicite cum Propheta Pl. 41. *Sitivit anima mea ad te DEum fontem vivum, quando veniam &c.* 5. Cervus tuectur se cornibus. Cornua sunt verba DEI. His etiam se tuebatur mysticus Cervus Christus, cum tentaretur & oppugnaretur à Diabolo. Matth. 4. *Scriptum est, non tentabis D. DEum tuum. Scriptum est &c.* Et vos Sacerdotes cornibus utriusque testamenti defendite vos & populum Christianum contra impugnatores fidei. Abacuc 3. *Sint hæc cornua in manibus vestris.* Dicite cum Propheta Regio Pl. 43. *In te inimicos nostros ventilabimus cornu.* 6. Cervi libenter in montibus versantur. Hinc Pl. 103. *Montes excelsi cervi.* Christus etiam montibus gaudebat. Matth. 14. *Ascendit in montem orare solus,* Matth. 17. *Assumpsit Jacobum Petrum & Joannem, & duxit eos in montem excelsum, &c.* Et Luc. 22. *Ibat secundum consuetudinem in montem.* Et vos Sacerdotes amate montes, & dicite cum Propheta Pl. 120. *Levavi oculos meos in montes unde veniet auxilium mihi.* Coloss. 3. *Quæ sursum sunt sapite,* sic Philip. 3. *Conversatio vestra in caelis.* Denique de cervis scribit Plin. *Quòd aquam tranantes se invicem mirè juvent. Maria tranant gregatim nantes, porrecto ordine & capita imponentes precedentium clunibus, vicibusq; ad terga redeuntes.* Ita Christus onera nostra, id est, peccata, quæ, Pl. 37. *Sicut onus grave gravata erant super nos, portavit in corpore suo, & in humeris suis.* Isai. 53. *Verè langvores nostros ipse tulit, & dolores nostros*

dolores nostros ipse portavit, Et vos Sacerdotes alter alterius onera portate, ut adimpleatis legem Christi, Vos, Gal. 5. infirmos in fide suscipite, & si praecipuus fuerit quis in delicto, vos qui spirituales estis, ejusmodi instruite in spiritu lenitatis &c. Vestrum est in vinea Domini laborare & portare pondus diei & aestus.

Reforibus Reipubl. de Christum Leonem. Christus enim frequenter Leoni comparatur, Gen. 49. *Catulus Leonis Juda* *requiescens, accubuit ut Leo &c.* Apoc. 5. *Vicit Leo de Tribu Juda.* Osee 11. *Quasi Leo rugiet.* In primis Leo à fortitudine commendatur. Prov. 30. *Leo fortissimus bestiarum ad nullius pavebit occursum.* Christo inter varia nomina tribuitur hoc nomen *Fortis* Ilaia 9. Luc. 11. *Cum fortis armatus custodit atrium suum.* Et vos Judices virtute vestra irrumpe iniquitates, nec cedatis tracti metu, nec Eccli. 7. *Honoretis in iudicio vultum Potentis, ne sitis Act. 5.* personarum acceptatores, quia non est personarum acceptio apud DEUM. Ne sitis de numero eorum de quibus Michea 3. *Principes ejus in muneribus iudicabant.* 2. Leo dicitur dormire apertis oculis, & mysticus noster Leo quodammodo apertis oculis dormivit, ut dicere potuerit, Cant. 5. *Ego dormio, & cor meum vigilat.* Habeatis semper oculos coniectos in populum cui praestis licet aliis rebus intenti, nam & in vobis locum habere putandum est illud Hebr. 13. *Ipsi pervigilant pro vobis, quasi rationem reddituri pro animabus vestris.* Vestrum etiam est de nocte aliis dormientibus, illustrare vicos & plateas, ut videatis quid agatur, nullae sint insidiae, non turberet publica quies &c. & impedire quaevis mala. 3. Excurrit leo ad praedam. Sic de mystico nostro Leone dicitur Gen. 49. *Ad praedam ascendisti Fili mi.* Praedam enim abstulit ex inferno seu lybo, unde *captivam duxit captivitatem.* Ephes. 4. Et vos o Judices & Praefecti ascendite ad praedam, id est, impeditate peccata, ne propter illa populus ad infernum descendat; liberate & eripite injuste oppressos, id est, viduas, pupillos, &c.

T

Fecit

Fecit hoc Daniel cap. 3. qui Susannam injustè damnatam liberavit. 4. Leo dicitur clemens esse in supplices juxta illud Poë. 22. *Parcere subjectis scit nobilis ira Leonis. In sibi prostratos se negat esse ferum.* Ita Christus pepercit supplicibus, ut patet in sermo debente decem millia talenta. Matth. 18. Nam procidentem donavit omne debitum. Estote igitur & vos Rectores clementes in supplices, ad procidentes. Sit rigor justitiæ temperatus clementiâ & lenitate. Utimini vino, & oleo curandis hominum vulneribus Luc. 10. Sit Elias vobis à dextris, Moyses à sinistris.

Virginibus do Christum ut *Unicornem* cui ille comparatur. Unicornis in primis dicitur venerari puellas Virgines, & per ea mansueti fieri, & sine earum capi. Christus est mysticus Unicornis, est enim amator castarum virginum, & suavis fragrantia Virginalis puritatis illexit hunc unicornem in Virginis Mariæ sinum & uterum. Estote & vos Virgines Unicornis, & virginali castitate, sic amate ut non tantum corpore, sed spiritu castæ sitis. Unicornis est solitudinis amator teste D. Basil. serm. 2. in Pl. 28. Ita mysticus Unicornis noster Christus in solitudine seu deserto libenter versatus est, ibique jejunans 40. diebus & 40. noctibus Matth. 4. Ament & Virgines solitudinem, dicantq; cum D. Hieron. l. 2. ep. 13. *Mihi oppidum carcer, & solitudo par aditus est.* Dicant cum Pl. 45. *Ecce elongavi fugiens & mansi in solitudine.* Similes fiant pellicano solitudinis & fiant sicut *nycticores* in domicilio, & sicut passeris solitarii in tecto. Pl. 101. Maneant cum B. Virgine in conclavi, & orent in abscondito. 3. Unicornis est animal insuperabile, teste D. Basil. serm. 2. in Pl. 28. & vix aliter quam per Virginem capitur. Christus etiam invictus est, & non potuit capi nisi à Virgine. Virgines quoq; decet fortitudo, ut illibatam servent castitatem & puritatem. *Grandis enim virtus est & sollicita diligentia superare quod nata sunt,* ait D. Hieron. ad Furiam. 4. Unicornis dicitur ex indignatione & tristitia mori si vincitur deri-

neatur,

reatur, Christi anima tristis fuit ad mortem dum à Judæis in hor-
to caperetur, ibique Patrem oraret, ut si possibile esset transiret
calix passionis & mortis Matth. 26. Multæ quoque castæ Virgines,
ut Thecla, Agnes, Lucia, Agatha, &c. mori maluerunt quàm ab
hominum amore capi, & inter eas quædam dixit. *Si me in viram
jusseris violari, castitas mihi duplicabitur ad coronam.* S. Lucia in
Brev. Rom. 5. Unicornis cum ambulat, præcedit omnia anima-
lia, nec patitur quodquam præcedere. Christus Dominus in om-
nibus nos præcedit virtutibus, de eo quoque dixit Angelus
mulieribus Matth. 26. *Dicite Discipulis ejus & Petro, præcedet vos
in Galileam.* Virgines quoque sic vitæ sanctitate emineant, ut
turpe existiment se à quopiam virtute superari, contentur piâ
quâdam æmulatione omnes præcedere vitæ sanctimoniâ, sem-
per esturiant & siciant justitiam, eant de virtute in virtutem, *que
retro sunt obliuiscetes.* &c. Philip. 3. 6. Unicornis juxta nomen-
claturam unicum habet cornu, & Christus D. licet duas habue-
rit naturas, humanam & divinam, una tamen est persona, & u-
nam cum Patre communem habet Divinitatem juxta illud Jo-
an. 10. *Ego & Pater unum sumus.* Unicorines sint Virgines quasi *uni
viro* respondit Apostolus *virginem castam exhibere* Christo. 2.
Cor. 11. Clament sæpè cum Psal. 21. *Erue à framea Deus ani-
mam meam, & de manu canis unicam meam.* Unum petant
à Domino & hunc sæpè requirant *ut inhabitent in domo
Domini omnibus diebus vitæ suæ* Psal. 26. 7. Unicornis priusquàm
bibat, cornu intingit in aquas, & ejusdem contactu dicitur
fugare venena, præbetque salubrem virtutem contra omne
venenum. Et mysticus noster Unicornis Christus, intinxit cor-
nu in aquas Jordanis Matth. 9. quando baptisari voluit à Jo-
anne, & tribuit aquis virtutem purgandi, sanandi, regenerandi, &
pepulit omne venenum, & contagium peccati originalis aquâ
baptismali Casta quoque virgo pellit omne venenû peccati mor-
tiferi virtute cornu, scil. virtute crucis, ubi *abscondita est fortitu-
do eius.*

do ejus. Abacuc. Virtute hujus cornuS, Joannes qui semper Virgo mansit legitur venenum extraxisse quod illi fuit propinatum.

Viduis do Christum ut *Arietem*. Christus per Arietem ab Abraham immolatum significatur, & ad pabula ducit. Ita mysticus Aries Christus D. ducit nos, vocat, & invitat ad pabulum pretiosi corporis sui Matth. 26. *Accipite & manducate* &c. Et Prov. 9. *Sapientia edificavit sibi domum* &c. Sic & vestrum est Vidui & Viduæ præcedere juniores ad pabulum carpendum spirituale, ad conciones aliq; officia divina, ut in bonis operibus testimonium habeatis, sicut D. Paulus in Viduis requirit 1. Tim. 5. Ducat ergo juniores, ad Ecclesiam, ad preces, ad usum Sacramentorum &c. &c. 2. Iterum Arietes præcedunt oves ad caules, ad stabulum, ad quietem & somnum. Christus præcessit nos ad veram requiem. *Vado parare vobis locum* Joan. 4. &c. *Vado ad eum qui me misit* Joan. 15. *Et expedit vobis ut ego vadam.* Sic & Viduarum est ducere Juniores ad stabulum Ecclesiæ, ad domum DEI, & invitare illos ad locum illum ubi aliquando *requiescent à laboribus suis* Apoc. 14. 3. Aries Abrahami cornibus hærebat inter vepres Gen. 22. Spinis Christus coronatus mortuus est. Matth. 27. & vos Viduæ sic inter spinas & tribulos molestiarum & tribulationum hæretis, ut aliquando mortem potius exoptetis quam vitam, tot difficultatibus & incommodis agitamini, tot puncturis laceramini, ut à morte aliquando non procul absitis. Sed imitari debetis Christum Arietem mysticum, qui inter spinas non murmuravit, non spinam coronam excussit, nec de Cruce descendit, sed patienter omnia toleravit donec spiritum exhalaret. Ita & vos contra omnes hujus mundi adversitates patientiâ ac tolerantiâ coronemini. 4. Aries ille Abrahami oblatus est in holocaustum. Christus D. oblat9 est in ara crucis salutaris. Viduæ, *obsecro vos per misericordiam DEI ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem.* Roman. 12. Mactate omnes carnales affectus,

fectus, & mortificate membra vestra qua sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam Coloss. 3.

Conjugatis do Christum ut *Leenam*; Sicut enim Reſtori- bus civitatis dedi Leonem, ita Conjugatis qui sunt Reſtores familiarum dare licet. Comparatur Christus non tantum Leoni sed & *Leanae* à S. Jacob Patriarcha. *Requiescens accubisti ut Leo, & quasi Leana, quis suscitabit eum?* *Leanam* imprimis scribit Plin. lib. 8. cap. 15. dolis carere & suspicione, convenit hoc Christo, in cuius ore non est inventus dolus. 1. Petr. 2. Hoc est Conjugatis curandum ut vivant sine dolo ac fraude. *Nolite fraudare invicem*, ait Apost. 1. Cor. 7. *Nisi forte ex consensu ad tempus ut vacetis orationi*. Vivant etiam sine suspicione ac zelotypia. Ubi enim vir suspectam habet uxorem, & uxor virum, ibi non requiescit vera pax, sed domus plena est jurgiis. 2. Scribit idem Plin. loc. cit. *Leones & Leanas non intueri limis oculis, & simili modo aspici nolle*. Christus D. ne quidem pauperes limis aspicit oculis nec dedignatur eos. Pl. 10. *Oculi ejus in pauperes respiciunt, & palpebrae ejus interrogant filios hominum*. Non intueantur etiam se invicem limis oculis sed rectis, placidis, benignis. 3. Dormientis *Leanae* oculi suffulgent teste Plinio. De Christo D. dicit Johannes Apo. 16. *Oculi ejus sicut flamma ignis*. O Conjuges, dormite apertis, quod ajunt, oculis, quia magnus thesaurus vobis commissus est, salus nimirum vestrorum liberorum. Erit enim anima vestra pro animabus eorum. Observate diligenter mores eorum, an de nocte non currant ad loca inhonesta, frequenter ea ponas intrent, lusibus & potibus vacent, &c. Si quae haec deprehendatis vitia, corrigite, & deinceps illos educate in disciplina & correptione Domini, ut Apost. salubriter monet Ephes. 6. 4. *Leana* pro catulis dimicat, ait idem Plin. & hoc cum facit, oculorum aciem fertur defigere in terram. Et Christus *Leanae* instar pro nobis tanquam catulis suis dimicavit demissis etiam

oculis, quando *inclinato capite in Cruce tradidit spiritum* Joan. 19. Et vobis ô Parentes & Coniuges dimicandum est pro liberis vestris, magus Venator jam emissus est, qui vestros molitur auferre & eripere catulos. Defendite eos, liberate eos ex faucibus ejus antequam exportentur in barathrum infernale. Testatur D. Greg. 4. Dial. 18. Filium quinquennem jurantem & blasphemantem, nec à Patre correctum, è sinu ejus à venatore diabolo abreptum. Deniq; refert Origenes serm. 17. in Gen. 49. Catulum Leænæ editum in lucem triduo dormire, & tum parentis rugitu suscitari. Hoc pulchrè convenit Christo, qui triduo in sepulchro dormivit, sed eum Pater suscitavit à mortuis. *Ego dormivi & soporatus sum & exurrexi quoniam Dominus suscepit me.* Pl. 3. Parentes tempus est ut rugiatis, ut dicatis cum Pl. *Rugiebam à gemitu cordis mei*, ut hoc modo excitentur catuli vestri; nam dormiunt somnum vitiorum, & obliviscuntur DEI Creatoris sui. Dicite ergo cum Apost. Ephes. 5. *Surge qui dormis, exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* O Christe suscita eos, qui suscitasti filium Civitatis Naim. *Adolescens inquitens, tibi dico surge* Luc. 7.

Juvenibus & Pueris de Christum Agnellum. Christus enim significatur per Agnum Paschalem, de quo sic scriptum Exod. 12. *Erit agnus sine macula, masculus anniculus.* Tales agnellos & vos opto esse sine macula, absque nota infamiae, absque peccato turpi, siquidem macula peccatum est. Macula inobedientia, petulantia, ebrietas, turpiloquium, scurrilitas, &c. Fuit agnus ille masculus, quo significatur fortitudo: nihil foemineam, nihil molle, nihil fluxum Christus admisit. Tales sint adolescentes, nihil in moribus habeant dissolutum. Imitentur juniorem Tobiam de quo sic testatur Scriptura Tob. 1. *Cum esset junior in omni tribu Nephtali nihil tamen puerile gessit in opere, cum omnes irent ad vitulos aureos quos Jeroboam fecerat Rex Israël, hic solus fugiebat consortium omnium, & pergebat in Jerusalem ad templum Domini, & ibi adorabat ad D. DEum Israël.* Imitentur & Saram ita de se loquentem Tob. 3. *Nunquam eum ludentibus miscui me, neque cum his qui in levitate ambulabant, participem me prebui.* 2. Agnelli matrem agnoscunt etiam
in

in numeroſo grege. Agnovit & Chriſtus matrem, eiſque in omnibus obtemperavit, ac tantum illi detulit, ut in ejus honorem tempus faciendi miracula prævenerit cùm aquam converteret in vinum. Agnovit Matrem in cruce cùm diceret. *Mulier ecce Filius tuus.* Joan. 19. O Juvenes & Filii agnoſcite Parentes veſtros, audite quàm ſalubriter Tobias monuerit filium ſuum Tob. 4. *Honorem habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ ejus.* Nolite contriſtare Parentes veſtros, ſed eos probitate vitæ potiùs exhilarate. *Filius enim ſapiens lætificat Patrem, filius verò ſtultus moeſtitia eſt Matri ſuæ.* Prov. 10. *Stultus homo deſpicit Matrem ſuam.* Et iterum Prov. 30. *Oculum qui ſubannat Patrem, & qui deſpicit partem Matris ſuæ, effodiant eum corvi de torrentibus, & comedant eum filii aquilæ.* 3. Agnelli maternis uberibus contenti ſunt et ſi perparum habeant ſucci, præteritis aliarum ovium uberibus lacte diſſentis, unde è ſtabulis exiliunt ſinguli quærentes matrem ſuam, & ubera illius ſugentes. Quo docemur non deſpiciendos eſſe Parentes, licet tenuis ſint conditionis, licet ignobiles, licet humiles. Non puduit Chriſtum Matris ſuæ licet pauperculæ, & Fabro deſponſaræ. Dicit Chriſtus Salvator Luc. 9. *Qui me erubuerit, &c.* Et Matth. 10. *Omnis qui conſitebitur me coram hominibus &c.* Ad eundem modum erubeſcet Chriſtus illos, qui hic erubeſcunt Parentes pauperculos, & negabit eos, qui hic Parentes ſuos negant. Agnoſcant ergò filii Parentes, & ruruſum Parentes filios. Oves enim agnoſcunt & diſcernunt proprium foetum ab alieno inditâ quâdam naturæ vi, licet plurimi ſint agni ejuſdem coloris, vocis, ætatis, magnitudinis. Exhibeant Parentes liberis ſuis Paternum & Maternum affectum, & vicifim ab eis debito modo amentur & honorentur, ne tradant Matres filios alienis alendos, ſed ipſæ ſint Matres & nutrices, ut maternum cum lacte filii imbibant affectum. Deniq; agnus eſt animal utile. Quidquid enim ab agno & ove provenit, deſer vit humanis uſibus. Myſticus Agnus Chriſtus fuit nobis per omnia utilis, in vita, in morte, poſt mortem: in verbis, in operibus, in exemplis: & omnis ejus actio noſtra eſt inſtructio. Sint & juvenes, non ut telluris inutile pondus, non ut arbores infructiferæ, quæ fruſtra terram occupant. *Sed ut lignum quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum dabit in tempore ſuo.* Pl. 1. Sint repleti fructu juſtitie per Jeſum Chriſtum in laudem & gloriam Dei. Philip. 1. S. Juvenes & Filii has conditiones habebunt, ſtabunt cum agnis & ovibus à dextris

à dextris Judicis, & audient illam optatam vocem Matth. 25. Venite benedicti Patris mei.

Servis & Ancillis do Christum Capreolum. Christus enim in Scriptura comparatur Capræ cant. 2. *similis est dilectus meus caprea,* &c. Caprea in primis est acuti visus. Mytica Caprea Christus habet oculos sole lucidiores, qui in omni loco contemplantur bonos, & malos Prov. 15. *Nihil inscrutabile relinquit oculus ejus.* D. Bern. inquit term. 55. in Cant. *Tu qui adventum desideras Salvatoris time scrutinium Judicis, time oculos capræ, time illum,* qui per Sophoniam cap. 1. dicit. *Et erit in die illa, & ego scrutabor Jerusalem in lucernis.* *Acutus visu est, scrutabitur renes & corda.* Eltote servi acuti visus. Sint oculi vestri in manibus Dominorum vestrorum Pl. 122. *Attendite & videte quid præcipiatur, quid inhibeat.* *Videte ut obedatis Dominis carnalibus cum timore & tremore cordis vestri.* Eph. 6.2. Capreoli veloces sunt, Christus velox est in operibus misericordiæ. Servos oportet esse & veloces agiles ad explenda jussa Dominorum. *In cunctis operibus tuis esto velox.* Eccli. 32. Si aliquò mittantur, non diu hæreant in via, non perdant tempus, non tractent alia; sed expeditè absolvât opera injuncta, tunc diligenter ab heris & in pretio habebuntur, juxta illud Eccli. 33. *Si est tibi servus fidelis, sit tibi &c.* Tertiò Capreoli fugientes convertunt sæpè oculos ad inlequentes. Christus D. etsi videatur à nobis aliquando fugere, tamen in manibus suis deservit nos, & muri nostri coram oculis nostris semper Isai. 49. *Respicit enim super iniqua agentes,* Et vos servi qui aliquando à Dominis vestris fugitis (*Si enim laferis servum injustè, in fugam convertetur.* Eccl. 33. *Et hodie increverunt servi qui fugiunt Dominos suos dicebat Nabal pueris David I. Reg. 25.*) Respiscite & redite ad Dominos vestros. Sic fecit Onesimus qui fugerat à Domino suo Philemone ad quem D. Paulus epistolam scripsit, & hunc servum remittit pro eo obsecrans. Sic & Filius prodigus, servus inutilis, redit ad domum Paternam, in qua sciebat mercenarios abundare panibus, cum ipse fame periret in regione longinqua Luc. 25. *Malus namque mos est servorum ait D. Chrysost. hom. 38. in I.6. Genes. Quia non permittitur eis more suo uti, & impediuntur eorum conatus, statim, Dominorum ruptis froenis, fugam capeffere &c.*

